

החוג למדע האחיות (Nursing)
בית הספר למקצועות הבריאות
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גרין
אוניברסיטת תל אביב

תכנית הסבת אקדמאים למדעי האחיות

סילבוסים שנה א' תשפ"ו (2025-2026)

המחקר
של היום -
רפואת המחר

תכנית הסבת אקדמאים למדעי

האחיות

חוברת סילבוסים

שנה א'

תשפ"ו (2025-2026)

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיות

התכנית להסבת אקדמאים

תוכן עניינים

מס' קורס	עמוד
0162.7009	החייאה ועזרה ראשונה - תשפ"ו..... 4
0162.7300	סטטיסטיקה ושיטות מחקר - תשפ"ו..... 7
0162.7100	אנטומיה ופיזיולוגיה חלק א' - תשפ"ו..... 9
0162.7101	אנטומיה ופיזיולוגיה חלק ב' - תשפ"ו..... 13
0162.7220	מבוא לפסיכולוגיה למדעי האחיות - תשפ"ו..... 17
0162.7130	מבוא לבריאות הקהילה וקידום בריאות- תשפ"ו..... 19
0162.7126	בריאות העובד והסביבה תשפ"ו..... 24
0162.7002	מיקרוביולוגיה – תשפ"ו..... 27
0162.7109	כימיה וביוכימיה - תשפ"ו..... 30
0162.7131	התנהגות מקצועית, תיאוריות במדעי האחיות - תשפ"ו..... 33
	נספחים..... 37
	נספח מספר 1..... 37
	נספח מספר 2..... 38
0162.7230	פסיכולוגיה התפתחותית למדעי האחיות - תשפ"ו..... 41
0162.7004	היבטים קליניים בתזונה למדעי האחיות - תשפ"ו..... 47
0162.7111	פרמקולוגיה – תשפ"ו..... 51
0162.7120	פתולוגיה כללית וספציפית - תשפ"ו..... 55
0162.7113	גנטיקה, אמבריולוגיה ורפואה מותאמת אישית - תשפ"ו..... 57
0162.7132	קבלת החלטות למדעי האחיות - תשפ"ו..... 61
	חוזרי מנהל הרפואה ומנהל הסיעוד במסגרת הוראת הקורס..... 63
0162.7123	טיפול כוללני - תשפ"ו..... 64
	חוזרי מנהל הרפואה ומנהל הסיעוד במסגרת הוראת הקורס*..... 69
0162.7124	מיומנות תמיכה יעוץ והדרכה א'- תשפ"ו..... 72

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיות

התכנית להסבת אקדמאים

77	בריאות וחולי המבוגר עיוני- תשפ"ו	0162.7135
80	הנושא: מבוא לסייעוד המבוגר	0162.7136
81	הנושא: מערכת הנשימה	
83	הנושא: מערכת הלב וכלי דם	
84	מחלות כלי דם פריפריים	
85	הנושא: מערכת העיכול	
87	הנושא: מערכת הורמונאלית (אנדוקרינולוגיה)	
88	הנושא: מערכת השתן	
90	הנושא: מערכת חיסונית	
90	הנושא: מחלות עור וכוויות	
92	הנושא: מחלות עיניים	
93	הנושא: מחלות אף אוזן וגרון	
94	הנושא: מערכת העצבים	
95	הנושא: מערכת השלד והשרירים	
96	הנושא: מחלה ממארת (אונקולוגיה)	
98	הנושא: מערכת הדם והלימפה	
99	הנושא: הפרעות בשד	
101	חלוקת שעות הוראה של סייעוד המבוגר על פי פנימיות/ כירורגיות	
102	בריאות וחולי המבוגר קליני- תשפ"ו	0162.7118
106	נספח א': חוזרים ונהלים למבדקי ידע	0162.7217
109	נספח ב': הנחיות לכתיבת מטלה מונחת בהתנסות קלינית ראשונה	
111	נספח ג'- הנחיות לכתיבת מטלה מונחת בהתנסות קלינית שניה	

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחייות

התכנית להסבת אקדמאים

מספר קורס : 0162.7009

תשפ"ו

החייאה ועזרה ראשונה מתוקשב

שיעור ותרגיל- 2 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ו סמסטר א', יום ב' 20.10.25 ו יום ג' 22.10.25

שעות: 08:00-15:00

איש קשר

מטעם חברת

אלישע:

ארז יעקב- מנהל מחלקת הדרכה

מטעם חברת אלישע

דוא"ל:

erezy.elishamed@gmail.com

שעות קבלה: 10:00-18:00 בימים א'-ה' באמצעות מוקד ההדרכה בטל' : 077-7901617

רציונל

הקניית ידע ומיומנויות בהגשת עזרה ראשונה לסטודנטים למדעי האחייות .

מטרות הקורס

חשיפת הסטודנטים למצבי החירום הרפואיים השכיחים ביותר ודרכי הטיפול המקובלים בהם. הקניית ידע וכלים כיצד לזהות ולטפל במצבי החירום השונים. הכרת הציווד הרפואי הרלוונטי הקיים בערכות העזרה הראשונה.

שיטות הוראה

לימוד מתוקשב באמצעות מערכת לימוד מקוונת של חברת אלישע.

אתר הלמידה בכתובת : www.cpr.org.il ("צוותים רפואיים – לומדת 28 שעות בית ספר למדעי האחייות").

הלומדה של חברת אלישע הדרכות רפואה, כוללת קטעי שמע, קריינות ווידאו ומטרתה להעביר את הלומד שלב אחרי שלב את התכנים הרלוונטיים להיקף ההכשרה.

החומר הנלמד מחולק לתתי נושאים, כאשר בסיום כל פרק מצורף שאלון "בחן את עצמך" – מטרתו לוודא הבנה של החומר הנלמד באותו הפרק.

* השאלונים במערכת הלימוד המקוונת אינם מהווים מבחן הסמכה, אך מטרתם להכין את הלומד למבחן הסופי.

על הסטודנט לסיים את הלמידה במערכת הלימוד המקוונת בטרם מועד הלימוד הפרונטלי בכיתה.

לימוד פרונטלי בכיתה ו תרגול מעשי בכיתה ייערכו עם מדריך מוסמך (תרגול על גבי בובות סימולציה וחלוקה הכיתה לקבוצות עבודה ותרגול אחד על השני).

המפגש המעשי יועבר ע"י מדריכי רפואה מוסמכים מטעם חברת אלישע .

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיזות

התכנית להסבת אקדמאים

המדריכים יחדדו את תכני הלימוד, יתנו מענה לשאלות מקצועיות אשר התעוררו במהלך הלמידה המקוונת ויתרגלו את הפרקטיקה.

דרישות הקורס

- נכחות מלאה בכל המפגש המעשי
- עמידה בבחינה עיונית ובבחינה מעשית

דרישות קדם

קריאת פרקי לימוד במערכת לימוד מקוונת של חברת אלישע.

ציון

- ציון עובר בבחינה העיונית: 85
- ציון עובר בבחינה המעשית: עבר/ לא עבר

נושאי השיעורים

- נוהל קריאה לעזרה והזקקת צוות רפואי בכיר
- עקרונות בהגשת עזרה ראשונה
- החייאה בסיסית ושימוש בדפיברילטור אוטומטי AED
- הכרה ותפעול של מכשירי ההחייאה הכוללים מיכל חמצן, מפוח, מנתבי אוויר A.W ומסיכת חמצן,
- עילפון, טיפול בחנק מגוף זר
- הכרת ציוד עזרה ראשונה ואופן טיפול בחולה ופצוע
- מצבי חירום נשימתיים, מצבי חירום לבבים, פרכוסים, הרעלות, אלרגיות
- סכמת הטיפול בחולה/נפגע, כללי התנהגות בתאונת דרכים, טביעה, התחשמלות, פגיעות ראש, חזה, בטן, הלם טיפול בשברים, שטפי דם, כוויות, פצעים, פגיעות מבעלי חיים, פגיעות אקלים, קיבוע עמוד שדרה
- חלק מנושאי השיעורים הינם על בסיס לימוד עצמי באמצעות מערכת לימוד מקוונת של חברת אלישע.

ספרות חובה

- American Heart Association Guidelines Update for Cardiopulmonary Resuscitation and Emergency Cardiovascular Care.(2023).
DOI: <https://doi.org/10.1161/CIR.0000000000001194>

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחריות

התכנית להסבת אקדמאים

-
- American Heart Association and American Red Cross Guidelines for First Aid. (2024). DOI: <https://doi.org/10.1161/CIR.000000000000128>

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיות

התכנית להסבת אקדמאים

סטטיסטיקה ושיטות מחקר - תשפ"ו

ש"ת, 3 ש"ס

מועד הקורס: שנה א', סמסטר א', יום ב

שעות: 08:00-11:00

מרצה: ד"ר אנאבל ליפסיק- פרידלנדר דוא"ל: anabel@post.tau.ac.il

שעות קבלה: בתיאום מראש

רציונל

מקצוע הסיעוד כיום, בדומה למקצועות בריאות נוספים, מחייב מגוון רחב של מיומנויות וכישורים. הצוות הסיעודי מצופה לספק טיפול באיכות גבוהה אשר על מנת להשיג אותו הוא נדרש להיות בעל יכולות להעריך מידע חדש ולשלב אותו במידת הצורך בהחלטות הקליניות. בעת הנוכחית, הצוות הסיעודי נדרש ללמוד באופן מתמיד ולהיות בעל יכולת לשקף, להעריך ולהתאים באופן שיטתי את הפרקטיקה הקלינית בהתבסס על ידע נרחב ההולך ומצטבר.

קריאה ביקורתית של מחקרים, השתתפות פעילה במחקרים וביצוע מחקרים עצמאיים, מחייבים את העוסקים בתחום הסיעוד בהיכרות בסיסית עם מושגי יסוד מעולם שיטות המחקר ועם כלי ניתוח סטטיסטיים בסיסיים.

מטרת הקורס

מטרתו של הקורס היא להקנות לסטודנטים מושגים בסיסיים במחקר מדעי, תוך פיתוח היכולת לבצע מחקר עצמאי ובייחוד הקניית כלים לקריאה ביקורתית של מאמרים אמפיריים ודו"חות מחקר.

יעדי הקורס

בתום הקורס הסטודנט:

- יכיר מושגי יסוד בתחום המחקר המדעי בכלל, ובמחקר בתחום הסיעוד בפרט: מקורות וניסוח בעיית המחקר וההשערות, מסגרות תיאורטיות ומושגית, דגימה, שיטות לאיסוף נתונים, מדידה – תוקף ומהימנות כלי המחקר
- יכיר מושגי יסוד בניתוח כמותי של נתונים: תיאור, ניתוח והסקה סטטיסטית.

שיטות הוראה

שעור פרונטלי משולב בתרגול פתרון בעיות מחקריות בכיתה ובבית

נושאי השיעורים

- שעור 1 - מבוא למחקר בסיעוד
- שעור 2 - השלב המושגי: מבנה המחקר, משתנים, שאלת מחקר והשערות מחקר
- שעור 3 - עריכת המחקר: דגימה: אוכלוסייה, מדגם ודגימה, מערכי דגימה במחקרים כמותיים

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיות

התכנית להסבת אקדמאים

- **שעור 4-** עריכת המחקר: שיטות איסוף נתונים
- **שעור 5 ו-6** - מדידה ואיכות הנתונים: מדידה, מהימנות, ותוקף
- **שעור 7-8** - מערכי מחקר במחקרים כמותיים
- **שעור 9-** סטטיסטיקה תאורית: לוחות, גרפים, צורות התפלגות
- **שעור 10-** סטטיסטיקה תאורית: מדדי מרכז ומדדי פיזור
- **שעור 11-** סטטיסטיקה הסקית: מבוא
- **שעור 12-** סטטיסטיקה הסקית: מבחני מובהקות: t-test למדגמים תלולים ובלתי תלולים ומדדי קשר
- **שעור 13-** שעור חזרה

דרישות הקורס

3. נוכחות חובה בהרצאות בהתאם לתקנון.
4. ביצוע מטלות לתרגול עצמי.
5. חובת עמידה בבחינת סוף סמסטר בציון "עובר" (60 לפחות).

ציון הקורס

הציון הסופי מבוסס על שקלול של ציון הבחינה המסכמת (80%) וציוני המטלות (20%).

דרישות קדם

אין

ספרות מומלצת

- אייזנברג, ר. 2003. *סטטיסטיקה ללא סטטיסטיקאים*, חלק א'. ירושלים: אקדמון.
- בייט-מרום, ר. 2014. *שיטות מחקר במדעי החברה, עקרונות המחקר וסגנונותיו* (כרכים 1-7). רעננה: האוניברסיטה הפתוחה.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative and mixed methods approaches* (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Doody, O., and Bailey, M. E. (2016). *Setting a research question, aim and objective*. *Nurse Researcher*, 23(4), 19–23.
- Polit, D. F. and Beck, C. T. (2010). *Essentials of Nursing Research: Appraising Evidence for Nursing Practice*. 7th edition. Philadelphia : Wolters Kluwer Health/Lippincott Williams and Wilkins.
- Power, A. and Ridge, J. (2017) What does studying research methods have to do with practice? Views of student midwives and nurses. *Brithish Journal of Midwifery*, 25(1)

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיות

התכנית להסבת אקדמאים

אנטומיה ופיזיולוגיה חלק א' - תשפ"ו

מס' קורס 0162.7100

שיעור, 4 ש"ס

מועד הקורס: שנה א' - הסבת אקדמאים. סמסטר: א' – יום ב' 11:30-15:00

תרגול: במהלך הסמסטר יתקיימו 2 תרגילים בנושאי הקורס. התרגילים יתקיימו בימי שלישי בשעות 15:30-16:30 בתאריכים הבאים:

16.12.25 - תרגול ראשון בנושא מערכת קרדיווסקולרית.

20.1.26 - תרגול שני בנושא מערכת עיכול ושתן.

מרצה: ד"ר גיתית אטלי - gattali.h@gmail.com

מתרגלת: גב' ויקטוריה גדז'ייב - wiki.ust88@gmail.com

רציונל

הקורס מתמקד במבנה מערכות גוף האדם ותפקודן, מהווה קורס יסודי ובסיסי להבנת הפרעות פתופיזיולוגיות ובסיס לקביעת עקרונות הטיפול בהן.

מטרות הקורס

1. להקנות ידע על מבנה הגוף (רקמות ואברים)
2. להבין את התהליכים הפיזיולוגיים של תפקוד רקמות ואברי הגוף

יעדי הקורס

1. להקנות ידע על מבנה הגוף (מבנה הרקמות והאברים).
2. להכיר את התהליכים הפיזיולוגיים של הגוף ברמות המיקרו (פעילות התאים והרקמות) והמאקרו (פעילות האברים ומערכות הגוף השונות).
3. להבין איך פועל הגוף כולו על כל מערכותיו במצבים שונים: מצבי מנוחה ורגיעה מול מצבי פעילות ו/או stress.

שיטות הוראה

הרצאות ושימוש באמצעי המחשה בעזרת מצגות, דגמים, אנימציות, טבלאות ותרגילים.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות

התכנית להסבת אקדמאים

דרישות הקורס

1. נוכחות חובה

- הנוכחות תיבדק באמצעות סריקת ברקוד בכל שיעור.
- נוכחות במינימום - 80% משעות הקורס מהווה תנאי הכרחי עבור הגשה למבחן.

2. ביצוע שני בחני אמצע. משקלו של כל בוחן 10% בציון הכולל (סה"כ 20% מהציון הכולל). כל בוחן יתקיים במועד אחד בלבד. הנוכחות בבחנים והגשתם היא חובה.

22/12/25 - בוחן ראשון בנושא מערכת קרדיווסקולרית.

19/01/26 - בוחן שני בנושא מערכת נשימה ועיכול.

3. ציון עובר 60 בבחינה המסכמת (80% מהציון הכולל).

דרישות קדם

אין

הרכב הציון

- בחנים - 20%
- מבחן מסכם - 80%

הבהרה חשובה

* הציון הסופי בקורס אנטומיה ופיזיולוגיה מורכב משקלול שני הציונים של חלק א' (50%) וחלק ב' (50%). לא ניתן לעבור את הקורס במקרה של כשלון באחד המבחנים.

נושאי השיעורים

מס' שעות הוראה *	נושאים ספציפיים	
4	מושגי יסוד באנטומיה : הומאוסטזיס, מנגנוני משוב, טרמינולוגיה ומנחים אנטומים	מבוא - והקדמה
2	מבנה ותפקוד העור	מערכת הכסות - העור

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות

התכנית להסבת אקדמאים

4	מערכת הדם - מבנה ותפקודי תאי הדם השונים. הרכב ותפקוד הפלסמה, מנגנון הקרישה, קבוצות הדם.	המערכת הקרדיוסקולרית - דם, כלי דם ולב
12	מערכת קרדיוסקולרית: מבנה ותפקוד- מחזור הדם, מבנה ותפקוד הלב, אספקת דם לבבית, מערכת ההולכה החשמלית בלב. א.ק.ג, מחזור הפעימה, תפוקת לב, תנגודת פריפרית. לחץ דם, דופק, גורמים שמשפיעים על זרימת הדם, כלי הדם העורקיים והורידיים, גורמים המווסתים ומשפיעים על המערכת הקרדיו-וסקולרית.	
8	מבנה דרכי הנשימה, הריאות ואברי הנשימה המסייעים. הפיזיולוגיה של הנשימה, תפקוד ריאות, נפחי הריאות ובקרת הנשימה.	מערכת הנשימה
10	מבנה ותפקוד צינור העיכול ובלוטות העיכול. הרכב ובקרת ההפרשה של מיצי העיכול, ההורמונים במערכת העיכול.	מערכת העיכול
12	מבנה ותפקוד הכליות ומערכת ההובלה והאיסוף של השתן. תהליך יצירת השתן. נוזלי הגוף ומאזן נוזלים ואלקטרוליטים בגוף. מאזן חומצי בסיסי.	מערכת הכליות והשתן
52		סה"כ:

* ייתכנו שינויים בפריסת שעות ההוראה ובסדר הנושאים.

* חלק מהנושאים כוללים למידה עצמית בעזרת מצגות, טבלאות ותרגילים.

ריכוז הנושאים ללמידה עצמית בעזרת טבלאות ומצגות

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות

התכנית להסבת אקדמאים

• כלי דם עורקיים וורידיים

• מערכת הלימפה

ספרות חובה

- Tortora, G.J., Bryan, H., Derrickson, B.H. (2014). *Principles of anatomy and physiology* (14th Ed.), N.J.: John Wiley & Sons.

ספרות מומלצת

- זוסמן א. (2018). *אנטומיה ופיזיולוגיה של גוף האדם*. ידע-ספרות אקדמית בע"מ.

* הסילבוס נתון לשינויים בהתאם לתקופה

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גר"י

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות

התכנית להסבת אקדמאים

אנטומיה ופיזיולוגיה חלק ב' - תשפ"ו

מס' קורס 0162.7101

שיעור, 4 ש"ס

מועד הקורס: שנה א' - הסבת אקדמאים. סמסטר: א' – יום ה' 11:00-15:00

תרגול: במהלך הסמסטר יתקיימו 2 תרגילים בנושאי הקורס. התרגילים יתקיימו בימי שלישי בשעות

15-17 בתאריכים הבאים:

9.12.25 - תרגול בנושא מערכת התנועה

6.1.26 - תרגול בנושא מערכת העצבים

מרצה: ד"ר נטע סופר צור - netasoffer@gmail.com

מתרגלת: גב' ויקטוריה גדזייב wiki.ust88@gmail.com

רציונל

הקורס מתמקד במבנה מערכות גוף האדם ותפקודן, מהווה קורס יסודי ובסיסי להבנת הפרעות פתופיזיולוגיות ובסיסי לקביעת עקרונות הטיפול בהן.

מטרות הקורס

1. להקנות ידע על מבנה הגוף (רקמות ואברים)
2. להבין את התהליכים הפיזיולוגיים של תפקוד רקמות ואברי הגוף

יעדי הקורס

1. להקנות ידע על מבנה הגוף (מבנה הרקמות והאברים).
2. להכיר את התהליכים הפיזיולוגיים של הגוף ברמות המיקרו (פעילות התאים והרקמות) והמאקרו (פעילות האברים ומערכות הגוף השונות).
3. להבין איך פועל הגוף על כלל מערכותיו במצבים שונים: מצבי מנוחה ורגיעה מול מצבי פעילות ו/או stress.

שיטות הוראה

הרצאות ושימוש באמצעי המחשה בעזרת מצגות, דגמים, אנימציות, טבלאות ותרגילים.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות

התכנית להסבת אקדמאים

דרישות הקורס

1. נוכחות חובה -

- הנוכחות תיבדק באמצעות סריקת ברקוד בכל שיעור.
- נוכחות במינימום - 80% משעות הקורס מהווה תנאי הכרחי עבור הגשה למבחן.
- 2. ביצוע שני בחני אמצע. משקלו של כל בוחן 10% בציון הכולל (סה"כ 20% מהציון הכולל). כל בוחן יתקיים במועד אחד בלבד. הנוכחות בבחנים והגשתם היא חובה.

• בוחן ראשון יתקיים ב 27.11.25

• בוחן שני יתקיים ב 8.1.26

3. ציון עובר 60 בבחינה המסכמת (80% מהציון הכולל).

דרישות קדם

אין

הבהרה חשובה:

- הציון הסופי בקורס אנטומיה ופיזיולוגיה מורכב משקלול שני הציונים של חלק א' (50%) וחלק ב' (50%). לא ניתן לעבור את הקורס במקרה של כשלון באחד המבחנים.

נושאי השיעורים

מס' שעות הוראה **	נושאים ספציפיים	
8	מבנה התא ותפקידי האברונים, מנגנוני טרנספורט, יצירת החלבונים ומחזור התא.	התא
4	סוגי רקמות וקרומי הגוף	רקמות

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

החוג לאחיות

ביה"ס למקצועות הבריאות

התכנית להסבת אקדמאים

	4	העצם- מבנה מיקרוסקופי, התפתחות ותפקוד. מבנה השלד והעצמות. * למידה עצמית - רשימת עצמות.	מערכת תמיכה ותנועה
	2	מפרקים- סוגי מפרקים, צורה וסוגי תנועה.	
	4	השריר - מבנה ותפקוד השרירים, אספקה עצבית. * למידה עצמית - רשימת שרירים.	
	18	מבנה הנוירון, פוטנציאל הפעולה, העברת מסרים בסינפסה,	מערכת העצבים
		מערכת העצבים המרכזית: קרומי המוח וחוט השדרה, מבנה המוח וחלוקה לאזורים תפקודיים.	
		מערכת העצבים ההיקפית: מבנה העצבים הספינליים והקרניאלים, מערכת העצבים האוטונומית, המערכת הסנסורית והחושים המיוחדים. * למידה עצמית - רשימת עצבים ספינליים וקרניאלים.	
	6	דרכי פעולה ובקרה של הורמונים. בלוטת יותרת המוח קדמית ואחורית; יותרת הכליה; בלוטת התריס ויותרת התריס, הלבלב, התמודדות עם סטרס, בלוטת האיציטרובל; התימוס.	המערכת האנדוקרינית
	6	מבנה ותפקוד מערכת הרבייה הנקבית והזכרית. תאי המין ומחזור-הוסת.	מערכת הרבייה
52			סה"כ:

** ייתכנו שינויים בפריסת שעות ההוראה ובסדר הנושאים.

* חלק מהנושאים כוללים למידה עצמית בעזרת טבלאות ותרגילים.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות

התכנית להסבת אקדמאים

ריכוז הנושאים ללמידה עצמית בעזרת טבלאות ומצגות

- עצמות השלד
- שרירי השלד
- עצבים ספינלים וקרניאלים

ספרות חובה

- Tortora, G.J., Bryan, H., Derrickson, B.H. (2014). *Principles of anatomy and physiology* (14th Ed.), N.J. John Wiley & Sons.

ספרות מומלצת

- זוסמן, א. (2018). *אנטומיה ופיזיולוגיה של גוף האדם*. ידע-ספרות אקדמית בע"מ.

* הסילבוס נתון לשינויים בהתאם לתקופה

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות

התכנית להסבת אקדמאים

מבוא לפסיכולוגיה למדעי האחיות - תשפ"ו

מס' קורס 0162.7220

ש"ת, 2 ש"ס

מועד הקורס: סמסטר א', יום ב'

שעות: 15:00-17:00

מרצה: דר' דידה פלייסיג דוא"ל: didaf@gmail.com

שעות קבלה: בתיאום עם המרצה

רציונל

הצגת הממשק בין הפסיכולוגיה לבין עבודת הסיעוד. היכרות עם תחומי העיסוק והאסכולות המרכזיות בפסיכולוגיה, במטרה להקנות כלים להבנה של תופעות פסיכולוגיות ולהתייחסות אליהן. ההיכרות עם שדה הפסיכולוגיה תכלול סקירה של מושגי יסוד ותחומי מחקר עיקריים.

מטרות הקורס

היכרות עם מושגים בסיסיים ותיאורטיקנים מרכזיים בפסיכולוגיה; הבנת חשיבות הפסיכולוגיה לעבודה הטיפולית; מודעות לאופן בו מצבים נפשיים ותופעות פסיכולוגיות עשויים להתבטא בחיי היומיום ולדרכי התמודדות עמם.

יעדי הקורס

הסטודנטים יוכלו להביא בחשבון את ההיבטים הפסיכולוגיים בעבודתם, כפי שבאים לידי ביטוי אצל המטופלים, עמיתיהם לעבודה והם עצמם; ולפעול באופן המבטא הבנה של היבטים אלה.

שיטות הוראה

- הרצאה פרונטלית
- קריאת מאמרים

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות

התכנית להסבת אקדמאים

נושאי השיעורים וקריאת חובה: (סדר ההרצאות עשוי להשתנות)

קריאה	נושאי הלימוד	שבוע
מתוך גריג ר.ג. וזימברדו פ.ג. (2017).		
פרק 1	מבוא: היכרות עם הפסיכולוגיה	1
149-156 187-203	תהליכים קוגניטיביים	2-3
318-336	זיכרון	4
263-270 277-287	למידה והתנהגות	5
653-670	פסיכולוגיה רפואית: פלסבו וכאב	6
903-916	פסיכולוגיה חברתית וקוגניציה חברתית	7
682-685, 691-699	תיאוריות אישיות – הגישה הפסיכודינמית ומעבר לה	8-9
808-826	שיטות טיפול	10
754--749 759-768 778-787	הפרעות פסיכולוגיות שכיחות	11-12
-	השלמות וסיכום	13

דרישות הקורס

- נוכחות חובה בהתאם לתקנון בכל ההרצאות והתרגילים.
- עמידה בבחינה

ציון הקורס

- ציון הבחינה לפחות ציון 60

דרישות מוקדמות

אין

ספרות חובה

- גריג, ר.ג. זימברדו, פ.ג. (2017). מבוא לפסיכולוגיה. הוצאת האוניברסיטה הפתוחה.

מספר קורס: 0162-7130

תשפ"ו

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות

התכנית להסבת אקדמאים

מבוא לבריאות הקהילה וקידום בריאות

0162.7130

שיעור, 4 ש"ס

שנה א', סמסטר א', יום ג', התכנית להסבת אקדמאים

מועד הקורס:

שעות: 8:00-12:00

גב' רונית צמח, RN, PhD candidate

מרצות

ronitts@tlvmc.gov.il

דוא"ל:

הקורס:

radaartzi@tauex.tau.ac.il

דוא"ל:

ד"ר ראדה ארצי-מדבדיק, RN, PhD

בתיאום מראש עם כל אחת מהמרצות

שעות קבלה:

רציונל:

מרכיבים דמוגרפיים, חברתיים, כלכליים, תרבותיים ואישיים משפיעים על בריאות הפרט והקהילה. הפרט מקיים קשרי גומלין עם המסגרת הקהילתית בה הוא חי, מקום עבודתו ומערכות הבריאות.

קידום בריאות הינו תהליך בו ניתן להשפיע על הגורמים השונים המשפיעים על בריאות הפרט והקהילה ולשפר את רמת בריאותם. תהליך זה ממוקד בהתנהגות הפרט והחברה ועשוי למנוע תחלואה ולצמצם תמותה. מחקרים מצביעים על הקשר שבין אימוץ התנהגות מקדמת בריאות לבין ירידה ברמת תחלואה ותמותה. כדי להשיג מטרה זו יש לבצע אומדן קהילתי, לזהות צרכים ייחודיים, לקבוע מטרות ולהציע תוכניות להכרה והטמעה של התנהגויות מקדמות בריאות.

עידוד קידום הבריאות של הפרט והקהילה, הינו אתגר עבור הסיעוד. במטרה לאפשר התנהגויות מקדמות בריאות, על הסיעוד לפעול למען מדיניות מקדמת בריאות, סביבה תומכת בריאות, העצמת מטופלים ושיתוף קהילתי. הקורס יעסוק בפיתוח תפיסה סיעודית קהילתית ובהבנת הקשר וההשפעה ההדדית שבין הפרט לקהילה ולתהליכי קידום הבריאות המעורבים בקשר זה.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות

התכנית להסבת אקדמאים

מטרות הקורס:

- היכרות עם התפקיד הייחודי של האחים והאחיות בתחום בריאות הקהילה וקידום בריאות תוך התאמה לאוכלוסיות מגוונות והקשר תרבותי-חברתי.
- פיתוח מיומנויות הנדרשות לבניית תוכניות קידום בריאות ויישומן בעשייה הקלינית בהמשך הלימודים והחיים המקצועיים.

יעדי הקורס:

בסיום הקורס הסטודנט:

- יפתח תפיסה קהילתית ויבחן את ההשלכות של מאפייני הקהילה ותהליכי קידום הבריאות על הבריאות
- יגדיר את המושגים קהילה, חינוך לבריאות וקידום בריאות
- יתאר מאפיינים דמוגרפיים, חברתיים ותרבותיים והשפעתם על בריאות הקהילה
- יתאר מאפייני אי שיווין ופערים בבריאות והשפעתם על קבוצות שונות בקהילה
- יאפיין אוכלוסיות בסיכון בקהילה, את צורכיהם הייחודיים בהקשר לבריאותם ודרכי התמודדותם, במישור של קידום בריאות.
- יתאר את ההתפתחות ההיסטורית של הסיעוד הקהילתי וקידום בריאות.
- יכיר גישות ומודלים לאבחון וקידום בריאות של הפרט והקהילה.
- יתאר את תפקידי הסיעוד בקידום בריאות.
- יכיר את גישת "הקהילה כשותף בקידום בריאות".
- יכיר עקרונות העברת מסר בריאותי ושימוש במדיה חברתית.
- יכיר תוכניות לקידום בריאות, במסגרת הקהילתית ובמסגרת בית החולים, ויוכל לנתחם על פי מודלים לקידום בריאות שילמד.

שיטות הוראה:

- הקורס נערך במתכונת היברידית ומשלב הרצאות פרונטליות, דיונים, ניתוח אירועים, הרצאות מוקלטות ומטלות למידה עצמית.
- על הסטודנטים לצפות בשיעורים מקוונים וללמוד באופן עצמאי שני מאמרים מתוך רשימת ספרות חובה (שיפורטו בתחילת הקורס).
- הנושאים ללמידה עצמית הם חלק מהמבחן המסכם.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות

התכנית להסבת אקדמאים

דרישות הקורס:

- נוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון.
- הנוכחות בשיעורים הינה תנאי מקדים להגשה למבחן.

דרישות קדם:

אין.

ציון הקורס:

בחינה מסכמת - 100% הסופי בקורס. ציון עובר: 60.

- הבחינה מבוססת על החומר הנלמד בשיעורים הפרונטליים והמקוונים, ומאמרי הקריאה ללמידה עצמית.
- הבחינה כוללת שאלות בנושאים הנלמדים בקורס בריאות העובד והסביבה המתקיים במקביל לקורס זה.

נושאי הקורס:

- מושגי יסוד בסיעוד קהילתי וקידום בריאות, גורמים המשפיעים על בריאות הפרט והקהילה, תהליכים היסטוריים בסיעוד קהילתי וקידום בריאות, אמנות בין לאומיות לקידום בריאות, מדיניות בבריאות הציבור, אסטרטגיות ועקרונות בקידום בריאות.
- מודלים לניבוי/אבחון התנהגות בריאות של היחיד והקהילה, מדדים לבריאות הקהילה ואומדן קהילתי, תכנון תכנית קידום בריאות והערכת תכניות קידום בריאות.
- "ארגז כלים" להעברת מסרים בבריאות, שיווק חברתי, שימוש במדיה חברתית.
- מסגרות מקדמות בריאות ותוכניות לקידום בריאות בקהילה ובבית חולים. תפקיד האחות כמקדמת בריאות.
- אי שוויון בבריאות וצמצום פערים בבריאות.
- מאפייני אוכלוסיות ייחודיות בקהילה ותהליכי קידום בריאות בקרב חולים כרוניים, אם וילד, זקנים ועוד
- קיימות ובריאות

*תכנית מפורטת בהתאם לשבועות הכוללת את אופן ההוראה, נושא השיעור והמרצה, תפורסם בתחילת הקורס.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

החוג לאחיות

ביה"ס למקצועות הבריאות

התכנית להסבת אקדמאים

ספרות חובה

1. דיין, נ., בידרמן א. (2014). כשירות תרבותית בשירותי בריאות: חקיקה ומדיניות בארה"ב, אוסטרליה, אנגליה וישראל — מבט משווה. *קידום בריאות*, 5, 35-45.
2. זיגדון, א. (2020). היענות, עמדות וידע בנושא חיסון למניעת מחלת השפעת: השוואה בין בני 50 ומעלה- יהודים ממוצא אתיופי וערבים בישראל. *קידום בריאות בישראל*, 7, 49-59.
3. סיים, ל. (2010). חשיבות הקהילה כשותף רב עוצמה בתחום הבריאות והרווחה. *קידום בריאות בישראל*, 3, 3-10. (מאמר מתורגם).
4. Artzi-Medvedik, R., Mariani, I., Pessa Valente, E., Marzia Lazzerini, M. & Chertok, I.A. On behalf of the participating countries in IMAGiNE EURO Study Group (2023). Factors associated with exclusive breastfeeding in Israel during the COVID-19 pandemic: a subset of the IMAGiNE EURO cross-sectional study. *International Breastfeeding Journal*, 18:30. <https://doi.org/10.1186/s13006-023-00568-y>
5. Mialon, M. (2020). An overview of the commercial determinants of health. *Globalization and Health*, 16, 1-7. <https://link.springer.com/article/10.1186/s12992-020-00607-x>
6. Nutbeam, D., & Lloyd, J. E. (2021). Understanding and responding to health literacy as a social determinant of health. *Annu Rev Public Health*, 42(1), 159-73. <https://doi.org/10.1146/annurev-publhealth-090419-102529>
7. Tsemach, R., Enden-Izhaki, A. & Amit Aharon, A. (2022). Intervention training of urology healthcare staff to counsel acute care in-patients on smoking cessation: An evaluation study. *Nursing Open*. <https://doi.org/10.1002/nop2.1351>

ספרות מומלצת

1. אברבוק, א. (2017). *אי שוויון בבריאות והתמודדות עמו*. ירושלים: משרד הבריאות, האגף לכלכלה וביטוח בריאות.
2. בראון-אפל, א., לוין-זמיר, ד., דאוד, נ. (2016). *קידום בריאות – מתיאוריה למעשה*. תל אביב: פרובוק-דיון.
3. התוכנית הלאומית לקידום אורח חיים פעיל ובריא, משרד התרבות והספורט, משרד הבריאות, משרד החינוך <http://www.health.gov.il/PublicationsFiles/national-health-promotion-2012.pdf>
4. לוי, ע. (2015). *תיאור וניתוח ממדי העוני והאי-שוויון בישראל ובמדינות המפותחות*, ציון יום העוני בכנסת. הכנסת: מרכז המחקר והמידע.
5. שמי, ג. הלפרין, ע. (2014). המכללה האקדמית עמק ישראל המכללה מקדמת הבריאות הראשונה בישראל – מהלכה למעשה, *קידום בריאות בישראל*, 5, 13-17.
6. קובץ, א., פייגולד, ד. (2019). כיצד ללוות שינוי: הגישה המוטיבציונית בטיפול בהתמכרויות. *פסיכואקטואליה*, 74, 14-18.
7. Allender, J.A., & Spradley, B.W. (2017). *Community health nursing- promoting and protecting the public's health* (9thed.). Philadelphia, PA: Lippincott, Williams & Wilkins.
8. Artzi-Medvedik, R., Haile, Z.T., Chertok, I.R.A. (2022). Association between influenza vaccination during pregnancy and breastfeeding duration. *Breastfeeding Medicine*, 17(6), 484–492. <http://doi.org/10.1089/bfm.2022.0001>.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

החוג לאחיות

ביה"ס למקצועות הבריאות

התכנית להסבת אקדמאים

-
9. Artzi-Medvedik, R., Mohamed, N., Chertok, I.R.A. (2022). Pregnant women's perception of second-hand smoke exposure. *The American Journal of Maternal Child Nursing*, 47(6), 353-356. <https://doi.org/10.1097/NMC.0000000000000863>.
 10. Beard, J. R., Officer, A., De Carvalho, I. A., Sadana, R., Pot, A. M., Michel, J. P., ... &Thiyagarajan, J. A. (2016). The World report on ageing and health: a policy framework for healthy ageing. *The Lancet*, 387(10033), 2145-2154.
 11. Flynn, R. & Scott, S.D. (2020). Understanding Determinants of Sustainability Through a Realist Investigation of a Large-Scale Quality Improvement Initiative (Lean): A Refined Program Theory. *Journal of Nursing Scholarship*, 52(1) 65-74 DOI: [10.1111/jnu.12527](https://doi.org/10.1111/jnu.12527).
 12. Golinowska, S., Groot, W., Baji, P., & Pavlova, M. (2016). Health promotion targeting older people. *BMC Health Services Research*, 16(Suppl 5): 345. doi: [10.1186/s12913-016-1514-3](https://doi.org/10.1186/s12913-016-1514-3)
 13. Jones, S. C., & Waynick-Rogers, P. (2019). An Educational Tool for Promoting Transitional Health Care Planning by Nurses from the Hospital to the Community. *Nursing Education Perspectives*. DOI: [10.1097/01.NEP.0000000000000463](https://doi.org/10.1097/01.NEP.0000000000000463)
 14. Ilgaz, A., & Gözümlü, S. (2019). Health promotion interventions for older people living alone: a systematic review. *Perspectives in Public Health*, 139(5), 255-263
 15. Kaufman-Shriqui, V., Fraster, D., Friger, M., Geva, D., Bilenko, H.V., Elhadad, N., Mor, K., Feine, Z. & Shahar D. (2016). Effect of a school-based intervention on nutritional knowledge and habits of low-socioeconomic school children in Israel: a cluster – randomized controlled trial. *Nutrients*, 8, 234. Doi:10.3390/nu8040234
 16. Kemppainen, V., Tossavainen, K. & Turunen, H. (2013). Nurse's roles in health promotion practice: an integrative review. *Health Promotion International*, 28(4), 490-501
 17. Piper, S. (2007). Exploring health promotion theory and nursing practice. *Nursing Times*, 103(6), 34-38
 18. Stanhope, M., & Lancaster, J. (2015). Public health nursing: Population-centered health care in the community (9th ed.) St. Louis, MO: Mosby.
 19. Stoddart, K. M. (2012). Social meanings and understandings in patient-nurse interaction in the community practice setting: a grounded theory study. *BMC Nursing*, 11(1), 14.
 20. WHO. (2020). The Decade of Healthy Ageing (2021-2030). <https://cdn.who.int/media/docs/default-source/decade-of-healthy-ageing/decade-proposal-final-apr2020-en.pdf>

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

החוג לאחיות

ביה"ס למקצועות הבריאות

התכנית להסבת אקדמאים

מספר קורס: 0162-7126

תשפ"ו

בריאות העובד והסביבה

שיעור, 0.5 ש"ס

תשפ"ו, שנה א', סמסטר א', התכנית להסבת אקדמאים (BSN)

מועד הקורס:

שעות: ימי ג', בין השעות 15:00-17:00, בתאריכים הבאים:

13.1.26; 30.12.25; 23.12.25

radaartzi@tauex.tau.ac.il

דוא"ל:

PhD, RN, מדבדיק, ראדה ארצי-מדבדיק

מרצה:

בתיאום מראש עם המרצה

שעות קבלה:

רציונל

מקום העבודה מהווה מסגרת חשובה ומרכזית בחייו של האדם. בריאות העובדים עלולה להיפגע עקב הידבקות במחלות, פיתוח תסמונת של לחץ ושחיקה, ומגוון מחלות מקצוע כתוצאה מתנאי והרגלי עבודה לא נכונים. שרותי הבריאות בעבודה ניתנים לרוב על ידי אחים ואחיות תעסוקתיים, ועל כן חשוב להכשירם לאיתור גורמי סיכון בסביבת העבודה, ולהכרת האמצעים למניעתם, כמו גם הכרת שיטות לשיקום העובד.

מטרות הקורס

- הקניית ידע בסיסי בנושא בריאות העובד וגהות תעסוקתיות.
- הכרת גורמי סיכון נפוצים בסביבות העבודה השונות, והתחלואה שעלולה להיגרם בעקבות גורמי סיכון אלו.
- הבנת חשיבותו של אבחון מחלות תעסוקתיות והמורכבות בזיהוי מחלות אלו.
- הכרת התפקיד של אח/ות תעסוקתי והשתלבות בצוות רב-תחומי.

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנט:

- יסביר מושגי יסוד בבריאות העובד ומסגרת תחקיקתית לגהות ובטיחות תעסוקתית.
- יזהה בסביבת העבודה חשיפה פיזיקלית, כימית, ביולוגית ולחצים פסיכו-חברתיים.
- יגדיר בעיות בריאות תעסוקתיות, דרכים למניעתם ואפשרויות שיקום תעסוקתיות.
- יתאר את תפקיד האח/ות התעסוקתית ותפקידי הסגל הרב-תחומי.
- יתאר את חשיבות הנדסת אנוש בעבודה.
- יסביר מהו כושר העבודה.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

החוג לאחיות

ביה"ס למקצועות הבריאות

התכנית להסבת אקדמאים

שיטת ההוראה

הרצאות ודיונים, למידה עצמית וקריאה

נושאי השיעורים

1. מבוא לבריאות תעסוקתית ותפקיד האח/ות התעסוקתית/ת
2. בטיחות וגהות בעבודה
3. הנדסת אנוש (ארגונומיה)
4. כושר עבודה, מחלות תעסוקתיות ושיקום
5. לחץ ושחיקה בעבודה

דרישות הקורס

- נוכחות חובה על פי התקנון בית הספר למקצועות הבריאות והתכנית.
- קריאת ספרות רלוונטית שתיכלל בבחינה הסופית.

דרישות מוקדמות

אין

הערכת הסטודנט

קורס זה הוא חלק מהקורס "מבוא לבריאות קהילה וקידום בריאות". לפיכך, מבחן הקורס ישולב עם מבחן המסכם בקורס "מבוא לבריאות קהילה וקידום בריאות".
ציון עובר בבחינה המסכמת: 60

ספרות חובה

1. Guzik, A. (2013). Essentials for Occupational Health Nursing. John Wiley & Sons.
2. Saucier Lundy, K. (2014). Community Health Nursing: Caring for the Public's Health. (3rd ed.) pp. 1099-1125. Jones & Bartlett Publishers.
3. גייגר, י. (2015). ארגונומיה פיזיקלית, עקרונות ויישום לקידום בריאות בתעסוקה. הוצאה לאור - מוסד לבטיחות וגהות.
4. פקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], תש"ל-1970. נוסח עדכני נכון ליום: 18.9.23. נדלה ב-25.7.24 מאתר https://www.nevo.co.il/law_html/law00/74793.htm
5. קנוביץ, ר. (2011). תקנות הבטיחות בעבודה: ניטור סביבתי וניטור ביולוגי של עובדים בגורמים מזיקים, התשע"א - 2011. המוסד לבטיחות וגהות. נדלה ב-25.7.24 מאתר https://www.osh.org.il/uploadfiles/d_400_1093_nitur.pdf

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות

התכנית להסבת אקדמאים

ספרות מומלצת

1. LaDou, J., & Harrison, R. (2021). *Current occupational and environmental medicine* (6th ed.). New York, NY: Appleton & Lange.
2. Wong, K., Chan, A.H.S. & Ngan, S.C. (2019). The Effect of Long Working Hours and Overtime on Occupational Health: A Meta-Analysis of Evidence from 1998 to 2018. *International Journal of Environmental Research and Public Health* 16 (12): 2102. <https://doi.org/10.3390/ijerph16122102>
3. גריפל, א. (2002). תקציר בנושא חקירת תאונות עבודה ואירועי בטיחות. הוצאה לאור המוסד לבטיחות וגהות. נדלה ב-25.7.24 מאתר https://www.osh.org.il/UploadFiles/00_acc_invst_mosad.rtf
4. גריפל, א. (2023). סטטיסטיקה של תאונות עבודה ברמת הארגון. המוסד לבטיחות וגהות. נדלה בתאריך 25.7.24 מאתר <https://www.osh.org.il/Pages/printPage.aspx>
5. נעים, י. (2003). פיקוח על בריאות העובד (ספר ראשון): השמירה על בריאות העובד. חיפה, ישראל: הוצאה לאור מרכז רפואי רמב"ם.
6. נעים, י. (2003). פיקוח על בריאות העובד (ספר שני): חשיפה תעסוקתית לגורמים מזיקים. חיפה, ישראל: הוצאה לאור מרכז רפואי רמב"ם.
7. רשימת החוקים והתקנות בבטיחות ובריאות בעבודה שפורסמו באתרי האינטרנט של משרדי ממשלה ומוסדות ציבוריים. נדלה בתאריך 25.7.24 מאתר https://www.osh.org.il/heb/info/laws/laws_list

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות

התכנית להסבת אקדמאים

מיקרוביולוגיה – תשפ"ו

מס' קורס 0162.7002

סמסטר א' – 3 ש"ס

מועד הקורס: שנה א', סמסטר א' יום ג

שעות: 12:00-15:00

מרצה: ד"ר נטע אלטמן דוא"ל: neta.altman@gmail.com

שעות קבלה: בתאום מראש

רציונל

מיקרוביולוגיה רפואית הינו מדע העוסק בחקר מיקרואורגניזמים גורמי מחלות זיהומיות באדם ובחוקר מנגנוני הגנה של הגוף כנגדם. המיקרוביולוגיה הרפואית נחלקת לאימונולוגיה, בקטריוLOGיה רפואית, וירולוגיה רפואית, מיקולוגיה רפואית ופרזיטולוגיה רפואית. הנושאים הנלמדים עוסקים בהכרת המורפולוגיה של המיקרואורגניזמים השונים, בדרכי ההדבקה, בגורמי האלימות, בפתוגנזה, בתגובה החיסונית כנגדם ובתסמינים הקליניים של המחלות השונות הנגרמות על ידם. כמו כן נלמדים דרכי מניעה וטיפול.

מטרות הקורס

- להכיר מושגים נפוצים במיקרוביולוגיה רפואית, להכיר את המיקרואורגניזמים הפתוגנים השונים, את המחלות אותן הם גורמים ואת תגובת גוף האדם כנגדם
- להבין בעיות קליניות שונות הקשורות במיקרואורגניזמים הגורמים למחלות זיהומיות כמו מניעת זיהומים נזוקומאליים (זיהומים הנרכשים בבתי-חולים)
- ליישם את הידע שנרכש בעשייה הסיעודית ובטיפול בחולים הסובלים ממחלות זיהומיות

נושאי השיעורים

9. בקטריוLOGיה רפואית:

- מבוא לביוLOGיה של התא: אבני הבניין ומבנה התא
- מבנה חיידקים, סיווג, מנגנוני פתוגניות, המיקרוביוטה הטבעית.
- חיידקים פתוגנים גרם חיוביים
- חיידקים פתוגנים גרם שליליים
- חיידקים עמידים

10. אימונולוגיה:

- מבוא: סקירה כללית של מערכת החיסון
- התגובה המולדת

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות

התכנית להסבת אקדמאים

- התגובה הנרכשת: הומורלית ותאית
- תאי מערכת החיסון, יצירתם, התמיינותם, התבגרותם ואופן פעולתם
- תגובה חיסונית אנטי-בקטריאלית
- תגובה חיסונית אנטי-ויראלית
- חיסונים

11. אימונופתולוגיה:

- תגובות של רגישות יתר
- כשל חיסוני
- מחלות אוטואימוניות

12. וירולוגיה רפואית:

- מבוא - מבנה נגיפים, סיווג, מנגנוני פתוגניות.
- פריחות נגיפיות, נגיפי ההרפס ונגיפי מערכת הנשימה
- נגיפי מערכת העיכול, נגיפי הכבד והמין
- נגיפים הנישאים ע"י חרקים ונגיפים נוספים.

13. פרזיטולוגיה רפואית:

- מבוא לפרזיטולוגיה רפואית
- פרזיטים חד-תאיים: של מערכת העיכול, השתן והמין ושל הדם והלימפה (קבוצות: סרקומסטיגופורה (אמבות ושטוניות), ואפיקומפלוקסה (נבגוניות)
- פרזיטים רב-תאיים של מערכת העיכול ומערכת הדם והלימפה (קבוצות: תולעים גליליות (נמטודות) ותולעים שטוחות (תרמטודות וצסטודות)

14. מיקולוגיה רפואית:

- מבוא למיקולוגיה רפואית
- פטרות על פי הרקמות אותן הן מזהמות
- פטרות אופרטוניסטיות

דרישות הקורס

15. השתתפות בשיעורים חובה

16. עמידה בבחינה מסכמת

דרישות מוקדמות

אין

ציון

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות

התכנית להסבת אקדמאים

- בחינה מסכמת – 100%
- עמידה בבחינה בציון של 60 לפחות

ספרות מומלצת

- [Murray, P.R.](#), Rosenthal, [K.S & .Pfaller](#), M.A. (2021). [Medical](#) Microbiology 9th edition. ISBN-13:978-0323673228

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות

התכנית להסבת אקדמאים

כימיה וביוכימיה - תשפ"ו

מס' קורס 0162.7109

שיעור, 3 ש"ס

מועד הקורס: שנה א', סמסטר א', יום ה'

שעות: 08:00-11:00

דוא"ל: shemeshh@post.tau.ac.il

מרצה: גב' שמש הדס

שעות קבלה: בתיאום מראש

רציונל

הקורס מקנה הבנה וידע בסיסי בכימיה ובביוכימיה, מקנה ידע בתפקוד מטבוליזם של חומרים בגוף האדם. ידע בסיסי זה חשוב ללימוד והבנה מעמיקה של תחומים אחרים בתחום הרפואה.

מטרת הקורס

- הקניית מושגי יסוד בכימיה כללית ואורגנית.
- הקניית מושגי יסוד בביוכימיה.

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנט יקבל בסיס ידע להבנת נושאים הנלמדים בתחומי הרפואה (פתולוגיות, תהליכים פיזיולוגיים, סוגי בדיקות).

שיטות הוראה

- הוראה פרונטלית
- תרגול עצמי

נושאי השיעורים

17. נושאי הלימוד בכימיה:

- מבנה האטום: פרוטון, ניוטרון, מספר אטומי, מספר מסה, מסה אטומית, איזוטופים, היערכות האלקטרונים באטום, יונים.
- המערכה המחזורית: מתכות, אל מתכות, משפחות כימיות: מתכות אלקליות, הלוגנים, גזים אצילים.
- מצבי צבירה: מוצק, נוזל, גז, שינויי מצב צבירה, תהליך פיזיקלי.
- קשר כימי:

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות

התכנית להסבת אקדמאים

- קשר יוני: סריג יוני, נוסחה אמפירית, תכונות של חומרים יוניים, היתוך והמסה של סריגים יוניים, יונים מורכבים.
- קשר קוולנטי: קשר קוולנטי בודד כפול ומשולש, מולקולה, נוסחא מולקולרית, נוסחאות מבנה, קשר קוולנטי קוטבי, אלקטרושליליות.
- **סוגי חומרים:** יסוד, תרכובת
- קשרים בין מולקולריים: קשרי מימן
- סטוכיומטריה:
- מול
- מספר אבוגדרו
- מסה מולרית
- **מים:** תכונות המים, מסיסות במים, תערובות: תערובות הטרוגניות, תערובת הומוגנית, תמיסה, ממס, מומס, סוגי מים.
- **תהליך כימי:** תהליך כימי, תגובה כימית, חוק שימור החומר. תהליכי שריפה מלאה וחלקית.
- **אנרגיה:** תגובה אקסותרמית ותגובה אנדותרמית, פרופיל אנרגיה של תגובה, מצב ביניים, אנרגית שפעול, קטליזטור.
- **חומצות ובסיסים:** חומצה, בסיס, תגובת יוניזציה של מים, pH, חוזק חומצה, תגובת סתירה, בופר.
- **חמצון חיזור:** תגובת חימצון חיזור, דרגות חמצון.
- **רדיואקטיביות:** סוגי קרינה, איזוטופים רדיואקטיביים, שימושים ברפואה.
- **אלקאנים (פראפינים):** מבנה, איזומריה של מבנה, תכונות פיזיקליות ותגובות אופייניות.
- **אלקנים (אולפינים):** אי רוויון, איזומריה מרחבית (ציס טרנס), תכונות פיזיקליות ותגובות אופייניות
- **כהלים:** קבוצה פונקציונאלית, תכונות פיזיקליות, גליצרו.
- **אלדהידים וקטונים:** קבוצה פונקציונאלית ותכונות.
- **חומצות קרבוקסיליות:** קבוצה פונקציונאלית, תכונות פיזיקליות, תגובות אופייניות: תגובה עם מים, תגובה עם כהל ליצירת אסטר.
- **אמינים:** מבנה, תגובה עם מים.
- **סוכרים:** חד סוכרים, דו סוכרים ורב סוכרים.
- **חלבונים:** חומצות אמינו, מבנים מרחביים ודנטורציה
- **ליפידים:** חומצות שומן רוויות ובלתי רוויות, טריגליצרידים, פוספוליפידים וכולסטרול.

18. נושאי הלימוד בביוכימיה:

- **חלבונים:** המוגלובין, קולגן ואלסטין שינויים במחלות, אלוסטריה
- **אנזימים:** מבנה ודרך פעולה, קו אנזימים וויסות הפעילות האנזימטית, מעכבים. שביל מטבולי.
- **חלבוני הנסיוב:** חלבוני הנסיוב, שיטות הפרדה וזיהוי. אנזימים בנסיוב. שינויים במחלות.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות

התכנית להסבת אקדמאים

- **מטבוליזם של חומצות אמינו:** יצירה והפרשה של אוריאטה, פנילקטונוריה.
- **מערכת העיכול:** פרוק וספיגה. מחלות אי-ספיגה.
- **מטבוליזם של סוכרים:** גליקוגן: סינתזה ופירוק. גלוקוז: פירוק אירובי ואנאירובי, גלוקונאוגנזה. שביל הפנטוז-פוספט.
- **מחלות הקשורות במטאבוליזם של סוכר**
 - גלקטוזמיה
 - מחלות אחסון גליקוגן
 - סוכרת
 - חוסר ב-G6PD
- **ויטמינים:** סוגים, פעילות, חוסר חלקי או מלא כגורמי מחלה.
- **מטבוליזם של ליפידים:** פירוק חומצות שומן. יצירת גופי קטו, טייזקס

דרישות הקורס

נוכחות חובה בהתאם לתקנון.

ציון

הציון בקורס ייקבע על פי מבחן סיום הקורס

* עמידה בציון עובר לפחות 60, של הקורס.

דרישות קדם

אין

ספרות מומלצת

- מזרולה, ע. (2008). עקרונות הכימיה. באר-שבע: קווים.
- אשכנזי, ר. (2008). תהליכים ביוכימיים בגוף האדם הבריא והחולה. ת"א: הוצאת המחבר.
- Zumdahi, S.S. & DeCoste, D.L. (2018). *Introductory Chemistry*. Cengage Learning, ISBN: 978-1-337-39962-3

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחייות

התכנית להסבת אקדמאים

התנהגות מקצועית ותיאוריות במדעי האחייות- תשפ"ו

מס' קורס 0162.7131

2 ש"ס

מועד הקורס: שנה א', סמסטר א', יום ה'

שעות: 15:00-17:00

מרצה: ד"ר עירית שורץ אטיאס, RN, PhD דוא"ל: irit.class.2025@gmail.com

שעות קבלה: יום ה' 16:30-17:00 (בתאום מראש)

רציונל

הקורס התנהגות מקצועית ותיאוריות מתמקד במהות מקצוע הסיעוד ובהכרת יכולותנו כאנשי מקצוע לטפל באחר. הקורס יבחן את ליבת המקצוע ומהותו דרך צירים שונים. נתחיל בסקירה היסטורית שתסייע בהבנת התפתחות הסיעוד, מגמות ותיאוריות שעיצבו את ערכיו ונמשיך בהתסכלות על המקצוע מנקודת מבט עכשווית- חדשנות, אתיקה אתגרים וכלים חדשים מעולם הפסיכולוגיה החיובית. הקורס יאפשר לסטודנט ראייה רחבה על מהות תפקידו ועל חווית המטופל בזמן בריאות וחולי.

מטרת הקורס

לפתח שפה משותפת של אנשי טיפול מעולם הסיעוד ולהכיר תאוריות, כלים ודרכים שיסייעו לאחות להעניק טיפול כוללני ואיכותי

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנט:

- יכיר מושגי יסוד ותיאוריות המתייחסות לבריאות וחולי
- יכיר את השינויים המודרניים אליו הגיע המקצוע עד כה
- יכיר מושגים מעולם הפסיכולוגיה החיובית וכיצד הם עשויים לתרום לתפקודה המקצועי של האחות: חוזקות, נתינה, רגש חיובי ושלילי, חמלה
- ימנה מושגים באתיקה ובהתנהגות מקצועית
- יכיר את חשיבות המחקר והלמידה המתמשכת בסיעוד
- יכיר חדשנות בסיעוד מהי

שיטות הוראה

19. הרצאות

20. תרגולים

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיות

התכנית להסבת אקדמאים

21. סרטי המחשה

22. דיונים

נושאי השיעורים

23. תולדות הסיעוד

24. היבטים מאפייני המקצוע ומהותו

25. תדמית האחות ומעמדה

26. עתיד המקצוע- מפת דרכים

27. כיווני התפתחות בסיעוד

28. תאוריות מהפסיכולוגיה החיובית ותרומתם לרווחת האדם בבריאות וחולי

29. חדשנות ויצירתיות בסיעוד

30. אתיקה בסיעוד

31. למידה מתמשכת ומחקר בסיעוד

נושאי הקורס

פרקים בספרות חובה	תכנים	נושא	
	- נקודת מבט היסטורית - עמדות חברתיות ואתיות. - הגדרות הסיעוד - תחומי עיסוק	תולדות הסיעוד ומאפייני הסיעוד	1
6 שעות			
גיל סיגל (2015). ביו אתיקה כחול לבן, ביו אתיקה ומשפט רפואי בישראל, שער שלישי, עמוד 257-284	- תדמית האחות - חוק זכויות החולה - אתיקה - ערכים - עתיד המקצוע	מאפייני המקצוע ומהותו	2
חוק זכויות החולה פרק א- ה			
8 שעות			
Fredrickson, B. (2001). The Role of Positive Emotions in Positive Psychology: The Broaden-and-Build Theory of Positive Emotions. American Psychological Association, 56(3): 218–226.	- תאורית PERMA של סליגמן 2011 - תאורית ההבניה והרחבה בפסיכולוגיה חיובית - נתינה - חוזקות - חמלה	תאוריות בבריאות וחולי	3

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיות

התכנית להסבת אקדמאים

	• שיפור הרווחה הסובייקטיבית • מניעת שחיקה בעבודה		
6 שעות			
	• חדשנות בסיעוד • חשיבות המחקר בסיעוד • למידה מתמשכת	מחקר וחדשנות בסיעוד	4
6 שעות			

דרישות הקורס

- נוכחות חובה בהתאם לתקנון הלימודים.
- השתתפות פעילה בשיעורים
- ביצוע תרגיל שינתן בקורס
- עבודה מסכמת

ציון הקורס

- עבודה מסכמת (95%) והצגה מול הכיתה (5%)
- ציון עובר (60 לפחות) בעבודה
- תאריך הצגת העבודות ימסרו במהלך הקורס
- תאריך הגשת העבודה המסכמת לא יאוחר מה **9.2.2026**

דרישות קדם

אין

מקורות ספרות חובה

- גיל, ס. (2015). ביו אתיקה כחול לבן, ביו אתיקה ומשפט רפואי בישראל. שער שלישי, עמוד 257-284
- חוק זכויות החולה פרק א-ה
- Fredrickson, B. (2001). The Role of Positive Emotions in Positive Psychology: The Broaden-and-Build Theory of Positive Emotions. *American Psychological Association*, 56(3): 218–226.

מקורות ספרות מומלצת

ספרים

- הקוד האתי לאחים ואחיות בישראל תשס"ד, 2018

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיות

התכנית להסבת אקדמאים

-
- Fredrickson, B. (1998). What good are positive emotions? *Review of general psychology*, 2(3), 300-319.
 - Fredrickson, B., Losada, F.M. (2005). Positive Affect and the Complex Dynamics of Human Flourishing. *American psychology*, 60(7), 678–686.
 - Arif, S., Khokhar. (2017). A historical glance: Challenges for male nurses. *Journal of Pakistan Medical Association*, 67(12), 1889-1894.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיות

התכנית להסבת אקדמאים

נספחים

נספח מספר 1

הנחיות להגשת מטלת ביניים (5%)

לקראת סיום הסמסטר, תתבקשו להתנסות בהצגה בכנס. כל קבוצה תתבקש להציג בכיתה באמצעות מצגת מאמר מחקרי אחד בנושא הקשור לאחיות. הנושאים יכולים להיות מאלו שנלמדו במהלך השנה או כל נושא אחר שמעניין אתכם. המאמר חייב להיות במקור בשפה האנגלית ומחמש השנים האחרונות. על המציגים להעביר בצורה מעניינת את עיקרי המאמר ולהתייחס ל: שם המאמר, כותביו, כתב העת בו פורסם ושנת הפירסום, מטרת המחקר, תאור שיטת המחקר, מצאים עיקריים ודיון ומסקנות. הקפידו שההצגה תהיה מעניינת ועניינית. לרשותכם 5 דקות. אנא הגיעו לשיעור בזמן כדי להעלות את המצגת למחשב ב-DOK. בהצלחה.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחייות

התכנית להסבת אקדמאים

נספח 2

הנחיות להגשת מטלת סיום (95%)

מטלה זו כוללת שתי משימות. באחת, הנכם מתבקשים להציג את כישורי יכולת הקריאה הביקורתית שלכם ולהציג בכתובים סקירת הספרות של נושא הקשור למקצוע ובשניה הנכם מתבקשים להציג מהי המשמעות של להיות אחות או אח בעיניכם.

את המשימה הראשונה יש לבצע תוך היצמדות לכללי הגשה אקדמאים.

מועד הגשה של עבודת הסיכום: עד 9/2/2026

ההגשה במייל למרצה בכתובת irit.class.2025@gmail.com

לאחר השליחה יש לוודא אישור קבלה מול המרצה. במידה ולא קיבלתם אישור קבלה, באחריותכם לפנות למרצה לבירור הנושא. איחור בהגשה יגרור הורדת ציון של 10 נקודות. בקשות להארכת זמן ניתן להפנות למרצה לאישור.

אורך מירבי: עד 5 עמודים (לא כולל שער, מקורות ונספחים; גופן גודל 12; רווח כפול עם שוליים של 2.5 ס"מ).

משקל בציון: 95%

הסגל האקדמי רואה חשיבות רבה בהגשת עבודות הכתובות ברמה מקצועית/מדעית גבוהה ומשקפות את המיומנויות האקדמיות הנדרשות מתלמיד/ה תואר ראשון. כתיבה מקצועית שונה מכתביה ספרותית או אישית והינה חיונית גם בעבודתם המקצועית של אחיות ואחים בשדה הקליני ועל כן אלו אינן דרישות אקדמיות בלבד, המנותקות מצרכי המקצוע.

משימות:

1. עליכם לבחור נושא העוסק באספקט מסוים של המקצוע למשל אלימות כלפי צוותים מטפלים, תפיסות כלפי המטופל הנוטה למות, תרומתה של האחיות המומחית הקלינית למערכת הבריאות, שחיקה של צוות האחיות, רווחה ואושר בקב אחיות ואחים ועוד, ולכתוב סקירת ספרות הכוללת לפחות 4 מאמרים שפורסמו ב-5 השנים האחרונות. יש לקבל אישור המרצה לנושא. רשימת המקורות תירשם בסוף העבודה תחת הפרק "ביבליוגרפיה".

2. עליכם להכין אחת מהמטלות הבאות:

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחייות

התכנית להסבת אקדמאים

א. עליכם לכתוב את שבועת האחות בישראל מנקודת מבטכם. אתם מתבקשים לא להעתיק שבועה מהאינטרנט, אלא לחשוב על ערכים ואבני דרך חיוניות למקצוע על פי השקפת עולמכם. העתקה של שבועה תפחית 10 נקודות מציונכם.

ב. עליכם לרשום קטע קריאה מעניין ויצירתי- "להיות אחות בשבילי"... אפשר כסיפור/ שיר/ קטע וידאו בו אתם מצולמים. כל עבודה יצירתית תתקבל. תחשבו כי המטרה שלכם היא לעורר השראה בקרב הציבור לבוא וללמוד אחיות. ניתן גם לתאר כיצד הייתם רוצים לראות את המקצוע בעתיד. היו יצירתיים!

חשוב- בתחילת העבודה יש לכתוב עמוד שער ותוכן עניינים.

אופן הכתיבה

1. באופן כללי: יש להקפיד על ניסוח בהיר, ממוקד וענייני ושימוש בשפה מקצועית-מדעית ולא אישית, ספרותית או עיתונאית, אלא אם כן נאמר במפורש אחרת. שמרו על רצף הגיוני בין הפרקים והפסקאות והימנעו ממלל מיותר וממשפטים החוזרים על עצמם.

2. תכני העבודה כולה צריכים להיות כתובים בפסקאות. כל פסקה עוסקת בנושא/רעיון אחד ומאורגנת סביב משפט מפתח. פסקה חדשה מתחילה קצת אחרי תחילת השורה (Tab ; כ-5-7 תווים מקצה השורה). על פסקה לכלול יותר ממשפט אחד ומומלץ שתכלול 3-6 משפטים.

3. יש להשתמש בפרטים ביבליוגרפיים עדכניים, מגוונים ורלוונטיים. מקובל להציג בעבודה את מצב הידע כיום, ולכן חשיבות המקורות העדכניים, אך יחד עם זאת יש לצטט מאמרים "קלאסיים" בנושא, גם אם אינם חדשים. כמו-כן, יש לשאוף להגיע למקורות עצמם ולא לספרי לימוד, עבודות תיזה או דוקטורט שסקרו מקורות אלו (ספרי לימוד ועבודות קודמות יכולים לסייע באיתור מקורות רלוונטיים אך אינם מחליפים את קריאת המקורות עצמם). עבודות תלמידים (תזה ודוקטורט) ניתן לצטט רק בשל ממצאי העבודה עצמה – בכל מקרה אחר, יש להפנות למחברים המקוריים.

ציטוטים בגוף העבודה ועקרונות ההכנה של רשימה ביבליוגרפית

1. יש להקפיד שכל מידע, טענה או נתונים המובאים בעבודה יצוין לגביהם המקור ממנו צוטטו. אין להשאיר פסקאות שלמות ללא ציון המקורות הביבליוגרפיים מהם נשאב המידע.

2. כללי הציטוט המומלצים הם הכללים שנקבעו על ידי ה- APA גרסה 7. כל המקורות המופיעים בגוף העבודה צריכים להופיע ברשימת המקורות, ולהיפך: אין לכלול ברשימת המקורות פריטים שלא

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיות

התכנית להסבת אקדמאים

צוטטו בגוף העבודה עצמה. פריט שלא צוטט בעבודה עצמה, גם אם קראתם אותו או נעזרתם בו לא יופיע ברשימת המקורות.

בכל צורך בייעוץ, הכוונה וסיוע אתם מוזמנים לפנות למרצת הקורס.

בהצלחה!

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיות

התכנית להסבת אקדמאים

פסיכולוגיה התפתחותית למדעי האחיות - תשפ"ו

מס' קורס 0162.7230

שיעור 2 ש"ס

מועד הקורס: שנה א' סמסטר ב', יום ב'

שעות: 8:00-10:00

דוא"ל: didaf@gmail.com

מרצה: ד"ר דידה פליסיג

שעות קבלה: בתאום מראש

רציונל

מטרתה של הפסיכולוגיה ההתפתחותית להבין את מקורות ההתנהגויות והסיבות להן בהקשר לשינויים תלויי-גיל. בקורס יוצגו תיאוריות התפתחותיות מרכזיות בתחום הקוגניטיבי, הרגשי והחברתי, והקשרים ההדדיים בין התפתחותיות אלו לבין הסביבה.

מטרות הקורס

להקנות ידע בתהליכי ההתפתחות של האדם מראשית החיים ועד הזקנה תוך שימת דגש על התהליך הנורמלי של ההתפתחות הקוגניטיבית, הרגשית והחברתית. כמו כן, להציג את הרלבנטיות של ידע זה לעוסקים בסיעוד.

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנט:

- יבין ויכיר התנהגויות ומוטיבציות של תינוקות, ילדים ובני נוער.
- יהיה מסוגל לראות את המבוגר – בראי ילדותו.

שיטות הוראה

שיעורים פרונטליים

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיות

התכנית להסבת אקדמאים

נושאי השיעורים

פרקי קריאה	נושא ההרצאה	שבוע (אופציונלי)
- סרוף* פרק 1 עמ' 22-31, עמ' 46-55. - סולברג** פרק 1, פרק 3 עמ' 42-57.	הקדמה: החשיבות והרלבנטיות של הפסיכולוגיה ההתפתחותית לסיעוד; מבוא: מושגים וסוגיות מרכזיות בפסיכולוגיה ההתפתחותית; שיטות המחקר בתחום.	שבוע 1
- סרוף* פרק 1 עמ' 31-44. - סולברג** פרק 2 עמ' 24-35; 35;	תיאוריות מרכזיות להתפתחות בתחומים העיקריים: התחום הקוגניטיבי, הרגשי והחברתי: פרויד; אריקסון; פיאז'ה;	שבוע 2
- סרוף* פרק 1 עמ' 28-31, פרק 3 עמ' 104-113 - סולברג** פרק 4 עמ' 60-65	סביבה או תורשה	שבוע 3
- סרוף* פרק 4 עמ' 173-193 - סולברג** פרק 5 עמ' 101-108; - סרוף* פרק 5 עמ' 225-234 - סולברג** פרק 5 עמ' 116-121; - סרוף* פרק 6. - סולברג** פרק 6 עמ' 161-176;	תקופת הינקות: התפתחות חישיתית וארגון ההתנהגות החושית; למידה – אסוציאטיבית ובאמצעות חיקוי התפתחות קוגניטיבית – התיאוריה של פיאז'ה התפתחות חברתית ורגשית; תיאוריית ההתקשרות; מזג-טמפרמנט;	שבוע 4-5
- סרוף* פרק 7 עמ' 306-334, פרק 9 עמ' 394-426 - סולברג** פרק 5 עמ' 122-128; 129-133 - סרוף* פרק 9 עמ' 418-419 - סרוף* פרק 10 עמ' 437-459 - סולברג** פרק 6 עמ' 134-148;	הגיל הרך – התפתחות שפה; התפתחות קוגניטיבית – חשיבה, קשב וזיכרון; קוגניציה חברתית Theory of mind התפתחות רגשית וחברתית	שבוע 6-7
- סרוף* פרק 11 עמ' 492-497; 503-509 - סולברג** פרק 7 עמ' 182-195; פרק 9 עמ' 253-260; - סרוף* פרק 12 עמ' 535-551; עמ' 551-553	תקופת הילדות – התפתחות קוגניטיבית; התפתחות רגשית וחברתית: התפתחות העצמי; קבוצות השווים;	שבוע 8-9
- סרוף* פרק 13 עמ' 591-606; 606-619; 621-627 - סרוף* פרק 14 עמ' 636-651 - סולברג** פרק 10 עמ' 293-298; פרק 11 עמ' 309-319	תקופת ההתבגרות – שינויים גופניים, שינויים בחשיבה וקוגניציה חברתית; התפתחות מוסרית; התפתחות חברתית ורגשית; התפתחות העצמי	שבוע 10
	התפתחות בראי ההתפתחות המוחית: האינטראקציה בין המוח, ההתנסות וה-mind	שבוע 11
	זיקנה – התפתחות חברתית וקוגניטיבית תיאוריות פסיכולוגיות של הזדקנות	שבוע 12

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיות

התכנית להסבת אקדמאים

שבוע 13	פסיכופתולוגיה אצל ילדים	• סרוף* פרק 15
---------	-------------------------	----------------

* סרוף ושות' (2004)

** סולברג, ש. (2007)

דרישות הקורס

- נוכחות חובה בהתאם לתקנון.
- קריאת חובה על פי המוצג בטבלה.
- עמידה במבחן מסכם בציון של לפחות 60.

ציון הקורס

ציון המבחן (ציון עובר 60).

דרישות קדם

קורס מבוא לפסיכולוגיה.

ביבליוגרפיה

ספרות חובה:

מתוך:

סרוף, א., קופר, ר., ודהארט, ג. (2004). התפתחות הילד: טבעה ומהלכה. האוניברסיטה הפתוחה.
סולברג, ש. (2007). פסיכולוגיה של הילד והמתבגר: מבוא לפסיכולוגיה התפתחותית. מהדורה
שנייה. ירושלים, ישראל: מאגנס, האוניברסיטה העברית, ידיעות אחרונות, ספרי חמד.

ספרות מומלצת

אפטר, א., הטב, י., ויצמן, א., וטחאנו, ש. (2010). פסיכיאטריה של הילד והמתבגר. הוצאת דיונון.
הוצאה שלישית.

בונשטיין, א. (2011). העין הפנימית. התפתחות הסובייקטיביות של הילד. הוצאת הספרים של
אוניברסיטת חיפה. ידיעות אחרונות. ספרי חמד.

ויגוטסקי, ל. (1982). חשיבה ודיבור. מאגנס, האוניברסיטה העברית, ירושלים.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיזה

התכנית להסבת אקדמאים

סולן, ר. (2007) *חידת הילדות. ההתפתחות הרגשית מהלידה עד גיל שלוש והשלכותיה בבגרות, בזוגיות ובהורות*. מודן הוצאה לאור.

רוזנטל, מ., גת, ל., וצור, ח. (2008). *לא נולדים אלימים*. אדום. הוצאת הקיבוץ המאוחד.

ריץ-הריס, ג. (2006). *אין שניים דומים*. טבע האדם והאישיות האינדיבידואלית. אופקים מדע. הוצאת עם עובד.

Barrouillet, P. (2015). Theories of cognitive development: From Piaget to today. *Developmental Review*, 38, 1–12.

Bloom, P. (2005). *Descartes' Baby. How the science of child development explains what makes us human*. Basic Books. Perseus Books Group. New York.

Carey, S., D Zaitchik, D., & Bascandziev, I. (2015). Theories of development: In dialog with Jean Piaget. *Developmental Review*, 38, 36-54.

Carlson, S.M., Zelazo, P.D., & Faja, S. (2013). *Executive function*. In P.D. Zelazo (Ed.), *Oxford handbook of developmental psychology*, Vol. 1: Body and mind, Oxford University Press, New York , pp. 706-743.

Cole, P.M, Loughheed, J.P., & Ram, N (2018). *Emotion regulation: A matter of time*. In Cole & Hollenstein (Eds.). *The development of emotion regulation in early childhood*. Taylor & Francis.

Collins, W. A., Maccoby, E. E., Steinberg, L., Hetherington, E. M., & Bornstein, M. H. (2000) "Contemporary research on parenting: The case for nature and nurture". *American Psychologist*, 5, 218-23.

Dana Kotter-Grühn, D., Anna E. Kornadt, A.E., & Yannick Stephan, Y. (2016). Looking Beyond Chronological Age: Current Knowledge and Future Directions in the Study of Subjective Age. *Gerontology*, 62, 86–93.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיות

התכנית להסבת אקדמאים

Fearon, R.M., & Roisman, G.I. (2017). Attachment theory: progress and future directions. *Current Opinion in Psychology*, 15, 131-136.

Fox, N. A., Reeb-Sutherland B. C., & Degnan, K. A. (2013). Personality and Emotional Development. In Zelazo, P. D. (ed.) *The Oxford handbook of developmental psychology*. New York, NY: Oxford University Press.

Frith, C., & Frith, U., (2005). Theory of mind. *Current Biology*, 15 (17), R644.

Gazzaniga, M.S., (2005). *The Ethical Brain*. Dana Press. New York. Washington, D.C.

Gopnik, A., Meltzoff, A.N., & Kuhl, P.K. (2001). *The scientist in the Crib. What early learning tells us about the mind*. Harper Perennial.

Goswami, U. (2000). *Cognition in Children*. Psychology Press, Taylor & Francis group.

Goswami, U. (2008). *Cognitive Development. The learning brain*. Psychology Press, Taylor & Francis group.

Herrmann, E., Call, J., Hernández-Lloreda, M.V., Hare, B., & Tomasello, M. (2007). Humans Have Evolved Specialized Skills of Social Cognition: The Cultural Intelligence Hypothesis *Science* 317 (5843), 1360-1366.

Iacoboni, M. (2009). *Mirroring people*. Picador. Farrar, Straus and Giroux. New York.

Kagan, J. (1971). *Understanding Children. Behavior, Motives and Thought*. Harcourt Brace Jovanovich, Inc. New York, Chicago, San Francisco, Atlanta.

Mikulincer, M., Shaver, P.R., & Pereg, D. (2003). Attachment theory and affect regulation: The dynamics, development, and cognitive consequences of attachment-related strategies. *Motivation and Emotion*, 27(1), 77-102.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיות

התכנית להסבת אקדמאים

Praszkier, R. (2016). *Empathy, mirror neurons and SYNC*. Mind and Society, 5, 1–25.

Sheldon, B. (2016). *Developmental Psychology for the Helping Professions : Evidence-Based Practice in Health and Social Care*. Palgrave Macmillan.

Siegel, D. (2015). *The developing mind*. How relationships and the brain interact to shape who we are. The Guilford Press. 2nd Edition. New York, London

Zelazo, P.D., (2015). Executive function: Reflection, iterative reprocessing, complexity, and the developing brain. *Developmental Review*, 38, 55-68.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

החוג למדעי האחיז

ביה"ס למקצועות הבריאות

התכנית להסבת אקדמאי

היבטים קליניים בתזונה למדעי האחיז - תשפ"ו

מס' קורס 0162.7004

שיעור, 2 ש"ס

מועד הקורס: סמסטר ב', יום ב'

שעות: 10:00 – 12:00

מרצה: ד"ר שלי רחמן-אלבום PhD, RD דוא"ל: rogelshelly@gmail.com

שעות קבלה: בתאום מראש

רציונל

מודל הטיפול האישי-תזונתי במעגל החיים, במבוגר הבריא ובמבוגר החולה המבוסס מדעית הופך את התזונה לחלק אינטגרלי מן המערך הטיפולי-רפואי במסגרת צוות רב-מקצועי. התערבות סיעודית בהיבט תזונתי דורשת אימוץ גישות סטנדרטיות לשימוש בכלי סקר למדדים תזונתיים, הבנת היבטי הטיפול התזונתי במגוון מצבים ושילוב גישות חדשות לחינוך תזונתי תוך קידום אורח חיים בריא.

לצוות הסיעודי תפקיד חשוב ומרכזי באיתור ואבחון מצבי חסר, אומדן מצבי חירום ומתן תמיכה תזונתית כחלק ממערך הטיפול הכולל במסגרות השונות. מעורבות הצוות הסיעודי המיומן במהלך הטיפול התזונתי-קליני תוך תיאום בין הגורמים השונים תורמת לשמירה על בריאות הציבור על פני מעגל החיים, אימוץ הרגלים לחיים בריאים ומניעת תחלואה, משפרת את תוצאות הטיפול וסיכויי ההחלמה לחולה, תורמת לשיפור איכות הטיפול, להפחתת משך האשפוז ולצמצום הצורך בפניות חוזרות לסיוע רפואי.

מטרות הקורס

מסגרת הקורס תכלול הקניית מושגי יסוד בתזונה ובתזונת הבריא והכרת העקרונות המנחים להתערבות תזונתית במצבי חולי שונים:

- במחלות כרוניות ואקוטיות
- במצבי חירום ובשגרה
- במסגרת אשפוז ובקהילה
- קידום בריאות וחינוך תזונתי לחולה ולסביבתו

יעדי הקורס

הסטודנט

32. ילמד ויכיר את רכיבי התזונה השונים, הרכבם ופעילותם בגוף האדם

33. ילמד ויכיר את העקרונות המנחים להתערבות תזונתית במעגל החיים הבריא מינקות ועד זקנה

34. ילמד ויכיר את העקרונות המנחים להתערבות תזונתית בסוגיות קליניות נבחרות

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיז

התכנית להסבת אקדמאי

35. ייחשף לכלים ולמיומנויות הנדרשים בהתאמה לדרישות ההנחיות הרפואיות החדשות לזיהוי מטופלים המצויים בסיכון תזונתי או העשויים להימצא בסיכון זה.

36. יכיר כלים מקצועיים ומקורות מידע מבוססי מדע הכוללים הנחיות טיפוליות עדכניות המותאמות למצבי חולי שונים

37. יכיר המלצות וגישות טיפוליות המסייעות לקידום בריאות ואימוץ אורח חיים בריא

38. ייחשף להיבטי טיפול תזונתי במסגרת עבודת הצוות הרפואי הן באשפוז והן במסגרת הקהילה

שיטות הוראה

הרצאות

דרישות הקורס

39. הנוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון התוכנית.

40. בוחן אמצע ומבחן מסכם.

41. הנוכחות בשיעורים וההשתתפות בבוחן הם תנאי להגשה למבחן; לא ניתן לגשת למבחן סיום ללא נוכחות בשיעורים וללא השתתפות בבוחן (תיערך בדיקת נוכחות שמית בתחילת כל הרצאה).

42. קריאת מאמרים, פרקים וספרים שצוינו בשיעור ובסילבוס כחובה (שאלות בנושא יופיעו במבחן הסיום).

דרישות קדם

אין.

ציון

- מבחן מסכם: 100%. חובה לעבור את מבחן הסיום בציון 60 לפחות.

נושאי השיעורים

- מבוא לתזונת האדם:** היכרות עם מבנה ותכונות אבות המזון: פחמימות, חלבונים ושומנים; מושגי יסוד: היכרות עם אתרי הספיגה במע' העיכול, אנבוליזם, קטבוליזם, צרכי אנרגיה, מסלולי הפקת אנרגיה, מצבי צום משתנים.

- מבוא לתזונת האדם הבריא:** היבטי הטיפול התזונתי במעגל החיים הבריא מינקות ועד זקנה

- מבוא לתזונה קלינית:** שלבי הערכה תזונתית כולל השימוש בכלי סיקור שונים, מצבי חסר תזונתי: סיכון תזונתי, תת-תזונה, קכסיה; **תוספי מזון:** מזון ייעודי, תמ"ל; **הזנות מיוחדות:** הזנה אנטרלית והזנה פראנטרלית

- יחידת לימוד תזונה ותחלואה כרונית:** היבטי הטיפול התזונתי בחולה הכרוני כולל עקרונות תזונתיים לטיפול בחולה הסכרתי, תחלואה לבבית וכלי דם, השמנה ותסמונת מטבולית, תזונה החולה הנפרטי

- יחידת לימוד תזונה ותחלואה מורכבת:** מחלות מע' העיכול: אלרגיה ורגישות למזון, מחלות כרוניות של מע' העיכול, תחלואת לבלב וכבד; תמיכה תזונתית לפצע לחץ, **תחלואה אונקולוגית:** תזונה מונעת, הטיפול התזונתי בחולה האונקולוגי במהלך מחלה, טיפולים נלווים ורמסיה, היבטי טיפול פליאטיבי

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

החוג למדעי האחיז

ביה"ס למקצועות הבריאות

התכנית להסבת אקדמאי

-
- **יחידת לימוד תזונה עבור החולה הקריטי:** הערכה תזונתית וטיפול תזונתי הנדרשים בחולה ההיפרמטבולי כולל מצבי טראומה, ספסיס, כירורגיה וכוויות.

ספרות חובה

- חוזרי משרד הבריאות ועדכונים ספרות הרלוונטיים לנושאי ההוראה:
- ההנחיות התזונתיות של אתר משרד הבריאות "אפשרי בריא" 2019
https://www.gov.il/he/departments/ministry_of_health
- חוזר ראש שירותי בריאות הציבור להערכת תזונת נשים הרות
<http://www.health.gov.il/Subjects/pregnancy>
- מדריך משה"ב להזנת התינוק, עדכון 2021
https://www.gov.il/he/departments/ministry_of_health
- הנחיות לטיפול תזונתי באוכלוסיית הקשישים ע"פ European Society for Clinical Nutrition and Metabolism
- Volkert D. et al. (2019). ESPEN guideline on clinical nutrition and hydration in geriatrics. *Clinical Nutrition* 38: 10-47. doi.org/10.1016/j.clnu.2018.05.024
- Mahan KL, Raymond JL. (2016). *Krause's Food, Nutrition & Diet Therapy*. 14 ed. Saunders, Philadelphia, USA. ISBN-13: 978-0323340755
- Stryer L, Berg M, Tymoczko JL, Gatto GJ. (2019). *Biochemistry*. 9 ed. Freeman and Company, New York, USA. ISBN-13: 978-1319114671
- Stipanuk MH, Caudill MA. (2019). *Biochemical and physiological aspects of human nutrition*. Fourth ed. Elsevier, St. Louis, USA. ISBN: 978-0-323-44181-0.
- GLIM Working Group, Cederholm T, et al. (2018). GLIM criteria for the diagnosis of malnutrition - A consensus report from the global clinical nutrition community. *Clinical Nutrition*. 38(1):1-9. doi: 10.1016/j.clnu.2018.08.002. Epub 2018 Sep 3. PMID: 30181091.

ספרות מומלצת

- Volkert D, Beck A M, Cederholm T, et al. (2019). ESPEN guideline on clinical nutrition and hydration in geriatrics. *Clinical Nutrition*. 38(1):10-47. doi: 10.1016/j.clnu.2018.05.024. Epub 2018 Jun 18. PMID: 30005900.
- Singer P. et al. (2019). ESPEN guideline on clinical nutrition in the intensive care unit. *Clinical Nutrition*. 38(1):48-79. doi: 10.1016/j.clnu.2018.08.037.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיז

התכנית להסבת אקדמאי

-
- Weimann A. et al. (2017). ESPEN guideline: Clinical nutrition in surgery. *Clinical Nutrition*. 36(3):623-650. doi: 10.1016/j.clnu.2017.02.013.
 - Muscaritoli M. et al. (2021). ESPEN practical guideline: Clinical Nutrition in cancer. *Clinical Nutrition*. 40:2898-2913. doi.org/10.1016/j.clnu.2021.02.005
 - Compher C. et al. (2022). Guidelines for the provision of nutrition support therapy in the adult critically ill patient: The American Society for Parenteral and Enteral Nutrition. *J Parenter Enteral Nutr*. 46:12–41. DOI: 10.1002/jpen.2267

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

החוג למדעי האחיז

ביה"ס למקצועות הבריאות

התכנית להסבת אקדמאי

פרמקולוגיה- תכנית הסבת אקדמאים, תשפ"ו

מס' קורס 0162.7111

שיעור ותרגיל, 5 ש"ס

מועד הרצאות		שנה א', סמסטר ב', יום ב'
שעות:	12:00-16:00	
מועד התרגולים		שנה א', סמסטר ב'
שעות:	14:00-16:00	
מרכזת:	ד"ר אנג'לה רובן	דוא"ל: angellruban@tauex.tau.ac.il
מרצה:	ד"ר פאני אופק	דוא"ל: fanny.ofek@gmail.com
מתרגל:	מר מתן ברגר	דוא"ל: matanberger2@mail.tau.ac.il
שעות קבלה:	בתאום מראש	

***תרגולים:** יתקיימו בימי חמישי בשעות 14-16, בתאריכים הבאים:
28.5.26, 7.5.26, 30.4.26, 23.4.26, 16.4.26, 26.3.26

רציונל

הכרת תרופות וחומרי רפואה חיונית הן להשכלה והן לחינוך המקצועי של הלומדים לתואר בוגר במדעי האחיות.

מטרות הקורס

היכרות עם המושג תרופה, הבנת מנגנוני הפעולה של תרופות כבסיס לטיפול מושכל ונכון במצבי מחלה שונים. הכרת התרופות הנפוצות למצבי מחלה שכיחים, האמצעים להפחתת הרעילות ותופעות לוואי, התאמה מרבית של תרופה לחולה הספציפי.

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנט:

- יכיר מושגי יסוד בפרמקולוגיה תוך הבנת שיקולי הטיפול והניטור התרופתי.
- ידע לקשור בין מצבי החולי השונים לבין הטיפול התרופתי.
- ידע לצפות ו/או לזהות תופעות הלוואי ואינטראקציות בין תרופתיות.

שיטות הוראה

43. הרצאות.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

החוג למדעי האחיז
התכנית להסבת אקדמאינ

ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

44. תרגילים ולומדות ללמידה עצמאית.

סילבוס

יום	מספר שיעור	נושא
שני	שעור 1	מבוא
שני	שעור 2	פרמקוקינטיקה
שני	שעור 3	פרמקודינמיקה
חמישי	תרגול 1	פרמקוקינטיקה
שני	שעור 4	מערכת העצבים האוטונומית
שני	שעור 5	כאב
חמישי	תרגול 2	פרמקודינמיקה
שני	שעור 6	נשימה
חמישי	תרגול 3	מערכת העצבים האוטונומית
שני	שעור 7	יתר לחץ דם
שני	שעור 8	מחלת לב איסכמית
חמישי	תרגול 4	נשימה
שני	שעור 9	אי ספיקת לב
חמישי	תרגול 5	יתר לחץ דם
שני	שעור 10	הפרעות במקצב הלב
חמישי	תרגול 6	מחלת לב איסכמית ואוטם שריר הלב
שני	שעור 11	סוכרת
חמישי	לומדת מחשב	לומדת סוכרת
שני	שעור 12	אנטיביוטיקה
חמישי	לומדת מחשב	לומדת אנטיביוטיקה
שני	שיעור 13	קרישת דם

נושאי התרגילים

45. מצגת חזרה על פרמקוקינטיקה
46. מצגת חזרה על פרמקודינמיקה

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

החוג למדעי האחיז

ביה"ס למקצועות הבריאות

התכנית להסבת אקדמאינ

47. מצגת חזרה על מערכת אוטונומית

48. מצגת חזרה על תרופות לטיפול במחלות של דרכי הנשימה

49. מצגת חזרה על תרופות לטיפול ביתר לחץ הדם

50. מצגת חזרה על מחלת לב איסכמית ואוטם שריר הלב

51. לומדה בנושא תרופות לטיפול בסוכרת בתמיכה של המתרגל

52. לומדה בנושא תרופות אנטי בקטריאליות בתמיכה של המתרגל

דרישות הקורס

- נוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון.
- נוכחות בהרצאות ובתרגילים.
- מעבר הבחינה הסופית בציון של לפחות 60.

ציון הקורס

הציון הסופי של הקורס מורכב על פי הפירוט הבא:

- 85% - בחינה סופית בציון של לפחות 60
- 15% - ממוצע הציונים של 6 התרגילים ושל 2 משחקי למידה (ציון של התרגילים ישוקלל עם הציון הסופי רק למי שקיבל ציון של 60 ומעלה בבחינה הסופית). תרגילים יועברו במודל עם ציון המחושב בסיום התרגיל. על התלמידים לסיים את התרגיל תוך שבוע מפתיחתו.

דרישות קדם

ציון עובר בקורסים:

- כימיה וביוכימיה
- אנטומיה ופיזיולוגיה א'+ב.

ספרות חובה

פורטה – ספר כיס על תרופות	ה.קונטנטה (2024)	www.ForteBook.co.il
המדריך השלם בפרמקולוגיה. 5 th ed.	יחזקאל מזרחי 2013	תל אביב: דיונון מבית פרובוק בע"מ. (זמין אונליין בקישור הבא: https://kotar.cet.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=100901382)
Lippincott's illustrated reviews. Pharmacology 8 th edition.	Karen Whalen PharmD, BCPS	Lippincott Williams & Wilkins.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיז

התכנית להסבת אקדמאי

ספרות מומלצת

New York, NY: McGraw-Hill.	Brunton, L., Knollman, B. (2013).	Goodman & Gilman's. The pharmacological basis of therapeutics. (13th ed.)
International Edition: McGraw Hill Companies, Inc.	Katzung, B.G. (Ed.). (2014).	Basic and clinical Pharmacology. (14 th ed.)
Herzliya, Israel: Shirol	Bergman, S.H. (Ed.) (2014)	Medic: updated bi-monthly list of drugs
International Edition:	Lippincott Williams & Wilkins. (2009)	Clinical pharmacology made incredibly easy (3rd ed.)
International Edition: McGraw Hill Companies, Inc.	Katzung, B.G. (Ed.). (2014).	Basic and clinical pharmacology. (14th ed.).
St. Louis, MO: Elsevier Mosby.	McKenry, L.M., Tessier, E.G., & Hogan, M.A. (2006).	Mosbey's pharmacology in nursing. (22nd ed.)

מידע תרופתי באינטרנט

- <http://www.rxlist.com>
- (אתר של קופת חולים כללית) <http://www.clalit.co.il>
- (אתר של משרד הבריאות) <http://health.gov.il>
- (אתר הרשות למלחמה בסמים) <http://www.antidrug.gov.il>

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיז

התכנית להסבת אקדמאי

פתולוגיה כללית וספציפית - תשפ"ו

מס' קורס 0162.7120

שיעור, 3 ש"ס

מועד הקורס: שנה א', סמסטר ב', יום ה'

שעות: 08:00-11:00

מרצה: ד"ר גיתית אטלי

דוא"ל

gattali.h@gmail.com

שעות קבלה: בתאום מראש

רציונל

הקורס בפתולוגיה הינו הקורס המקשר בין המדעים הבסיסיים לבין הרפואה הקלינית. מורכב משני חלקים עיקריים: פתולוגיה כללית ופתולוגיה ספציפית. הפתולוגיה הכללית עוסקת בתהליכים שונים באברים וברקמות, סיבותיהם, ומנגנוניהם. הפתולוגיה הספציפית עוסקת בפתולוגיה מערכתית ומתייחסת למחלות מערכתיות בגוף האדם.

מטרות הקורס

53. להגדיר מושגים בסיסיים בפתולוגיה
54. להקנות ידע והבנה בקשר שבין שינויים פתולוגיים, הפרעות בפעילות וסימנים קליניים.
55. להסביר:

- תהליכים חולניים שונים, על ביטוייהם באברים וברקמות השונות.
 - את הסיבות לתהליכים אלה.
 - את המנגנונים של אותם תהליכים וצורת התפתחותם עם הזמן.
56. להכיר את תפקידי המכונים לפתולוגיה במוסדות רפואיים ואת שיטות עבודתם.

יעדי הקורס

- בסיום הקורס הסטודנט
57. ידע להגדיר מושגים בסיסיים בפתולוגיה
58. ידע להסביר ולתאר את הקשר שבין שינויים פתולוגיים, הפרעות בפעילות וסימנים קליניים.
59. ידע להסביר:
- תהליכים חולניים שונים, על ביטוייהם באברים וברקמות השונות.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיז

התכנית להסבת אקדמאי

- את הסיבות לתהליכים אלה.
 - את המנגנונים של אותם תהליכים וצורת התפתחותם עם הזמן.
60. יכיר את תפקידי המכונים לפתולוגיה במוסדות רפואיים ואת שיטות עבודתם.

שיטות הוראה

- הרצאות ודיונים
- הקלטות מקדימות לשיעורים
- המחשה בעזרת מצגות וסרטים.

נושאי השיעורים

61. מבוא לפתולוגיה – מושגי יסוד
62. נזק תאי, הסתגלות ומוות תאי
63. דלקת חריפה וכרונית
64. תהליכי ריפוי רקמות, פיברוזיס והתחדשות תאים
65. גידולים שפירים וממאירים – היסטולוגיה ודרכי פיזור הגרורות
66. הפרעות המודינמיות: פקקת, תסחיף, בצקות, גודש, דימומים וסוגי הלם
67. מחלות כלי דם
68. מחלות לב
69. מחלות דרכי נשימה

דרישות הקורס

חובת נוכחות בהתאם לתקנון הלימודים.

ציון הקורס

בחינה מסכמת – ציון עובר 60.

דרישות קדם

ציון עובר בקורסים אנטומיה ופיזיולוגיה א'+ב.

ספרות מומלצת

- Kumar, V., Cortan, R.S., Robbins, S.L. (eds). (2020). *Robbins and Cotran: Pathologic basis of Disease*, 9th ed. St. Louis, MO: W.B. Saunders.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

החוג למדעי האחיז

ביה"ס למקצועות הבריאות

התכנית להסבת אקדמאי

גנטיקה, אמבריולוגיה ורפואה מותאמת אישית - תשפ"ו

מס' קורס 0162.7113

שיעור, 3 ש"ס

מועד הקורס:	מסטר ב', יום ה'
שעות:	11:00-14:00
גנטיקה, מרצה:	ד"ר דגנית שקדי
אמבריולוגיה, מרצה:	ד"ר שושנה סביון
שעות קבלה:	בתאום מראש
דוא"ל:	dshkedy@tauex.tau.ac.il
דוא"ל:	shoshans@tauex.tau.ac.il

רציונל

גנטיקה

פרויקט הגנום האנושי וטכנולוגיות גנטיות שפותחו בתקופה האחרונה, הביאו למהפכה של ממש בעולם הרפואה ולפריצות דרך בתחומי האבחון, הטיפול ומניעת מחלות. הטכנולוגיות המתקדמות אפשרו פיתוח של תרופות חדשות ורפואה מותאמת אישית (Personalized medicine). הידע הגנטי חיוני לסגל הרפואי ככלל ולסגל הסיעודי בפרט, כבסיס להבנת המחלות הגנטיות ודרכי הטיפול בהן. במסגרת קורס זה, נלמד תהליכים תאיים בסיסיים ודרכי הורשה באדם, גנטיקה תיאורטית חדשנות ויישומים גנטיים מתקדמים ברפואה.

אמבריולוגיה

התפתחות העובר הינה תהליך ארוך ומורכב שתחילתו באינטראקציה בין הזרע והביצית וסופו בלידה. לימוד התהליכים האחראיים על ההתפתחות התקינה של העובר הינו חשוב ביותר מאחר והוא מהווה בסיס להבנת הגורמים להתפתחות בלתי תקינה שתוצאותיה הן מוות עוברי או לידת עוברים הסובלים ממומים מולדים. זיהוי גורמים אלו ומחקר המנגנונים המתווכים את פעילותם יכול לתרום לפיתוח שיטות למניעה ולטיפול בתופעות אלו. העמקת הידע בנושאים אילו חשובה במיוחד לאנשי צוות רפואי אשר נמצאים במגע רציף עם נשים הרות במסגרת עבודתם, היות והיא עשויה לאפשר מתן טיפול ותמיכה טובים יותר לנשים אילו ויכולת לזהות ולהתריע על בעיות אפשריות.

מטרות הקורס

- הבנת מנגנון ההורשה באדם, שינויים גנטיים כגורם להתפתחות תכונות שאינן או שהינן מחלות ויכולת הרפואה לאבחן ולטפל בבעיות שמקורן גנטי, חדשנות ורפואה מותאמת אישית.
- הבנת התהליכים המרכזיים האחראיים להתפתחות המוקדמת ולהתפתחות המערכות בעובר האדם והפן הקליני שלהם המתבטא בהתפתחות עוברית בלתי תקינה ובהופעת מומים מולדים.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיז

התכנית להסבת אקדמאי

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנט:

70. גנטיקה

- יכיר את מבנה ופעילות של הגנום האנושי.
- יבין את יסודות הגנטיקה וחוקיה.
- יכיר תהליכי מאקרו ומיקרו מוטציות והשפעתן על תכונות ומחלות מורשות.
- יבין מעורבות מוטציות גנטיות בסרטן.
- יהיה מעודכן בשיטות אבחון וטיפול חדשניות.
- יכיר עקרונות של ריפוי גני ורפואה מותאמת אישית.

71. אמבריולוגיה

- יכיר את שלבי ההתמיינות של תא הזרע והביצית.
- יבין את התהליכים המרכזיים האחראיים להתפתחות המוקדמת של העובר.
- יכיר את מבנה השלייה ותפקודה.
- יבין את הגורמים והמנגנונים האחראיים להתפתחות בלתי תקינה וליצירת מומים מולדים.
- יבין את ההתפתחות של המערכות העובריות השונות והמומים הרלוונטיים.

שיטות הוראה

- הרצאות פרונטליות
- למידה עצמית (שוות ערך לשלוש שעות לימוד)
- תרגילים.

נושאי ההרצאות

72. גנטיקה

- הגנום האנושי - מבנה ותפקוד.
- ציטוגנטיקה.
- מוטציות ב-DNA.
- פגמים כרומוזומליים.
- הורשה מנדלית.
- הורשה שאינה קלאסית.
- הורשה רב גורמית.
- אבחון טרום לידתי.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

החוג למדעי האחיז

ביה"ס למקצועות הבריאות

התכנית להסבת אקדמאי

- פרויקט הגנום האנושי.
- ההיבט הגנטי של מחלת הסרטן.
- שיטות מתקדמות ברפואה לאבחון וריפוי גנטי.
- ריפוי ורפואה מותאמת אישית.

73. אמבריולוגיה

- התפתחות תאי המין ותהליך ההפריה.
- התפתחות עוברית מוקדמת - שבועות 1-2.
- התפתחות עוברית מוקדמת - שבועות 3-4.
- שלייה - מבנה ותפקוד.
- התפתחות עוברית בלתי תקינה.
- התפתחות מערכת הנשימה.
- התפתחות הלב ומחזור הדם העוברי.
- התפתחות מערכת השתן.
- התפתחות מערכת המין.
- התפתחות מערכת העיכול.
- התפתחות מערכת העצבים.

דרישות הקורס

נוכחות חובה בהתאם לתקנון.

דרישות קדם

עמידה בדרישות הקורס כימיה וביוכימיה.

ציון

ציון הקורס משוקלל על סמך ציון הבחינה והתרגילים כדלקמן:

- בחינה מסכמת על החומר הנלמד (ציון עובר 60 לפחות) - 80%
- תרגיל בגנטיקה על חומר ההרצאות - 10%
- תרגיל באמבריולוגיה על חומר ההרצאות - 5%
- תרגיל באמבריולוגיה על חומר הלמידה העצמית - 5%
- כל ציון בתרגילים יחושב לצורך השקלול הסופי. אי הגשת תרגילים תחשב כציון "0" בשקלול הציון הסופי.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיז

התכנית להסבת אקדמאי

-
- ציון עובר בקורס הינו ציון משוקלל (תרגילים + בחינה) של 60 ומעלה.

ספרות חובה

חומר ההרצאות.

ספרות מומלצת

גנטיקה

- Kenner, C. A., & Lewis, J. A. (2013). Genetics and genomics for nursing (1st ed.). New Jersey, NY: Prentice Hall.
- Nussbaum, R. L., McInnes, R. R., & Willard, H. F. (2015). Thompson & Thompson genetics in medicine (8th ed.). Philadelphia, PA: W.B. Saunders:

המהדורה השמינית של הספר נמצאת כעותק אלקטרוני באתר הספרייה.

אמבריולוגיה

- Persaud, T. V. N and Torchia, M. G. The Developing Human: Clinically Oriented Embryology. Elsevier Company, Philadelphia, 12th (2024) edition.

הספר נמצא כעותק אלקטרוני באתר הספרייה.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

החוג למדעי האחיז

ביה"ס למקצועות הבריאות

התכנית להסבת אקדמאינ

מספר קורס 0162.7132

קבלת החלטות למדעי האחיות- תשפ"ו

1 ש"ס

מועד הקורס: שנה א' סמסטר א'

שעות: יום ושעה עפ"י תכניות בתי הספר

ראשות החטיבה: גבאי עדנה - RN, MN
ביה"ס האקדמי לסייעוד, שיינברון דוא"ל: ednaq@tlvmc.gov.il

ראם חשאן גרא - RN, MA
ביה"ס האקדמי לסייעוד, הלל יפה דוא"ל: ramh@hymc.gov.il

סנדרס נעמה - RN, MA
ביה"ס האקדמי לסייעוד, שיבא דוא"ל: Naama.sanders@sheba.health.gov.il
רכזי בתי ספר:

גב' יעל שליש, ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש זיוה טל, דוא"ל: yael.shalish@sheba.health.gov.il
גב' דורית רוזן, ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש שיינברון, דוא"ל: rozendorit@gmail.com
גב' אילנה פוסטרנק, ביה"ס אקדמי לאחיות הלל יפה, דוא"ל: ilanapo@hymc.gov.il

רציונל

אחיות נדרשות לקבל החלטות עליהן מתבססת העשייה המקצועית בכל תחומי המקצוע. כאשר מדובר בטיפול ההחלטות חייבות להתבסס על בסיס איסוף נתונים אודות המטופל, תוך קביעת תכנית טיפול המותאמת לצרכיו. מיצוי האחריות המקצועית בקבלת החלטות מחייב חשיבה קריטית, פיתוח מנגנוני בקרה ורפלקסיה.

מטרת הקורס

הכרת מודלים בקבלת החלטות של חשיבה קריטית, כבסיס לתהליך קבלת החלטות בעשייה הסיעודית.

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנטים יכירו את מושגי היסוד: אומדן, איבחון, תכנון, התערבות, הערכה, רישום ודיווח וידעו לבצע הלכה למעשה תהליך קבלת החלטות בסייעוד בהתבסס על עקרונות החשיבה הביקורתית.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיז

התכנית להסבת אקדמאי

שיטות הוראה

הרצאות, למידה עצמית

דרישות הקורס

נוכחות חובה בשיעורים על פי תקנון התוכנית

דרישות קדם

אין

ציון

מבחן מסכם – ציון עובר 60

נושאי השיעורים

פרקים בספרות חובה	תכנים	נושא
- Berman et al., (2021). - Ch. 9: Critical Thinking and Clinical Reasoning	- מיומנויות, גישות ומרכיבי חשיבה קריטית - יישום חשיבה קריטית בסיעוד - פיתוח מיומנויות של חשיבה קריטית	חשיבה ביקורתית
- Berman et al., (2021). - Ch. 10: Assessing - Ch. 11: Diagnosis - Ch. 12: Planning - Ch. 13: Implementing and Evaluating - Ch. 14: Documenting and Reporting	- אומדן - אבחון - תכנון - התערבות - הערכה - עקרונות ברישום ודיווח	תהליך קבלת החלטות ופתרון בעיות בסיעוד, רישום ודיווח
סיכום שעות ההוראה : 14 שעות		

ספרות חובה

Berman, A., Snyder, S.J., & Frandsen, G. (2021). *Kozier & Erb's fundamentals of Nursing* (11th ed.). New Jersey, NY: Prentice Hall.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיז

התכנית להסבת אקדמאי

חוזרי מנהל הרפואה ומנהל הסיעוד במסגרת הוראת הקורס

מקור וסימוכין	שם הנוהל/הנחייה/חוק	נושא ההוראה
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd151-2019/he/files_circulars_nd_ND151_2019.pdf	משרד הבריאות (2019). "תהליך העברת משמרת מקל – במערך האישפוז והקהילה; חוזר מנהל הסיעוד 151/2019.	
https://www.health.gov.il/hozer/ND118_2016.pdf	משרד הבריאות (2016). "הבטחת רצף הטיפול הסיעודי בעת שיחרור ממוסד רפואי – עידכון חוזר 2016"; חוזר מנהל הסיעוד 118/16.	

ספרות מומלצת

Carpenito, L.J. (2016). *Nursing diagnosis. Application to clinical practice* (15th ed.). Lippincott.

Doenges, M.E., Moorhouse, M.F., Murr, A.C., & Geissler-Murr, A. (2016). *Nursing diagnosis manual: Planning, individualizing and documenting client care* (5th ed.). Davis Co.

Potter, P. (2016). *Basic nursing: Critical thinking approach*. (9th ed.). Mosby.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיות

התכנית להסבת אקדמאים

טיפול כוללני - תשפ"ו

0162.7123

5 ש"ס

מועד הקורס:	שנה א' סמסטר א'
שעות:	יום ושעה עפ"י תכניות בתי הספר
רכזות בתי ספר:	גב' בלה יקים ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש זיוה טל.
Bella.Yekim@sheba.health.gov.il	דוא"ל:
kamelh@tlvmc.gov.il	דוא"ל:
lees@tlvmc.gov.il	דוא"ל:
Aiatk@hymc.gov.il	דוא"ל:
Doritr@tlvmc.gov.il	דוא"ל:
	גב' איאת כבהא ביה"ס האקדמי לאחיות הלל יפה
	רוזן דורית

ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש שיינברון איכילוב

רציונל

הקורס יעסוק במיומנויות אומדן ובמיומנויות קליניות מגוונות המהוות את הבסיס לעשייה המקצועית, תוך מתן דגש של עקרונות העשייה ורציונל לביצוע. במהלך הקורס ילמדו בדיקות עזר ואבחון כבסיס לאבחון רפואי וסיעודי של המטופל.

מטרת הקורס

הקניית ידע והבנה של הטיפול הסיעודי הקליני במצבי בריאות וחולי שונים.

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנט יכיר:

- עקרונות הניטור אחר הסימנים החיוניים של המטופל, תוך הכרת הנורמטיבי וזיהוי החריג
- עקרונות הבטיחות הפיזית והבקטריאלית
- השפעת החוסר נידודות על מערכות הגוף המרכזיות ודרכי מניעתן

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיות

התכנית להסבת אקדמאים

- עקרונות ההיגיינה האישית
- מאפיינים של דפוסי מנוחה ושינה
- עקרונות האומדן הפיזיקאלי במערכות הגוף העיקריות, תוך הכרת השכיח, הנורמטיבי והחריג
- תפקיד האח/ות בביצוע בדיקות עזר ואבחון ככלי לסיוע באומדן ובחון מצבו הרפואי של המטופל
- עקרונות הניהול הטיפול התרופתי
- דרכים ושיטות לחישוב מינוני תרופות ותוכניות נוזלים
- לאיזון משק הנוזלים והאלקטרוליטיים בגוף האדם
- שיטות הזנה שונות
- עקרונות הטיפול בצנתרים בכלי דם פריפריים ומרכזיים
- עקרונות במתן דם ומוצריו

שיטות הוראה

הרצאות

נושאי השיעורים

נושא	תכנים	פרקים בספרות חובה
אומדן סימנים חיוניים	חום, דופק, נשימה, לחץ דם, רווי חמצן	Berman et al., (2021). • Ch. 28: Vital Signs,
בטיחות פיזית ובקטריאלית	מניעת זיהומים (Asepsis), היגיינת ידיים אמצעי זהירות סטנדרטיים (Standard Precaution), בידוד, סוגים ועקרונות. בטיחות פיזית - הגורמים המשפיעים, גורמי סיכון ברצף החיים, הבטחת בטיחות במערכת הבריאות גורמים המשפיעים על בטיחות פיזית, גורמי סיכון ברצף החיים, הבטחת בטיחות במערכת הבריאות.	Berman et al., (2021). • Ch. 31: Asepsis, • Ch. 32: Safety,
אומדן עור	אומדן פיזיקלי של העור, שלמות העור, אומדן פצעים ופצעי לחץ, מניעה וטיפול בהם	Berman et al., (2021). • Ch. 36: Skin Integrity and Wound Care,

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

החוג למדעי האחיות

ביה"ס למקצועות הבריאות

התכנית להסבת אקדמאים

נושא	תכנים	פרקים בספרות חובה
יציבה וניעות	גורמים המשפיעים על התנועה, אומדן יציבה, חוסר ניעות - סיבות, סיבוכים ומניעתם הקפדה על עקרונות הבטיחות של המטפל בסיוע לניעות המטופל	Berman et al., (2021). Ch. 44: Activity and Exercise,
היגיינה	גורמים המשפיעים על דפוסי ההיגיינה, אומדן היגיינה, דרכים ואמצעים לשמירת ההיגיינה האישית של המטופל	Berman et al., (2021). Ch. 33: Hygiene,
מנוחה ושינה	פיזיולוגיה של שלבי השינה, הגורמים המשפיעים, הפרעות שכיחות בשינה, אומדן, מניעה וטיפול בבעיות השינה.	Berman et al., (2021). Ch. 45: Sleep,
אומדן פיזיקלי	מטרות ביצוע האומדן הפיזיקלי, הכנת המטופל והסביבה לבדיקה, שיטות הבדיקה: הסתכלות, מישוש, ניקוש והאזנה. אומדן פיזיקלי של עור, בית חזה, לב וכלי דם, בטן ואומדן נוירולוגי.	Berman et al., (2021). Ch. 29: Health Assessment,
בדיקות עזר ואבחון	סיוע באומדן ואבחון מצבו הרפואי של המטופל בעזרת בדיקת דם, איסוף דגימות של נוזלי גוף, טכניקות להסתכלות ישירה ובלתי ישירה על איברים ו/או מערכות הגוף, ניקור/ ביופסיה של נוזל או רקמה, בדיקות אבחון ומעבדה - מטרות ביצוע, הכנה, ניטור ומעקב אחר המטופל לפני הבדיקה, במהלכה ולאחריה.	Berman et al., (2021). Ch. 34: Diagnostic Testing,
כאב	מבוא לכאב, פתופיזיולוגיה של כאב, אומדן ועקרונות הטיפול בכאב.	Berman et al., (2021). Ch. 30: Pain Assessment and Management,

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

החוג למדעי האחיות

ביה"ס למקצועות הבריאות

התכנית להסבת אקדמאים

נושא	תכנים	פרקים בספרות חובה
חישוב רוקחי	המרת יחידות מידה, חישוב מתן טבליות, ערך משולש, דילול תמיסות, חישוב קצב טיפות.	Berman et al., (2021). Ch. 35: Medications Administration,
ניהול הטיפול התרופתי	עקרונות בניהול הטיפול התרופתי, סוגי הוראות, מתן תרופות OTC, דרכי מתן והשפעות הטיפול התרופתי, היבטים חוקיים.	Berman et al., (2021). Ch. 35: Medications Administration,
שיטות הזנה	הזנה בדרכים לא טבעיות: Enteral Nutrition: - Nasogastric Tube - Nasoenteric Tube - Gastrostomy (PEG) - Jejunostomy (PEJ) Parenteral Nutrition: - Peripheral Parenteral Nutrition (PPN) - Total Parenteral Nutrition (TPN)	Berman et al., (2021). Ch. 46: Nutrition,
מאזן נוזלים ואלקטרוליטים	איזון והפרה של משק הנוזלים והאלקטרוליטים בגוף - הגורמים המשפיעים על משק נוזלים ואלקטרוליטים, אומדן וטיפול, סוגי תמיסות הניתנות כטיפול דרך הוריד.	Berman et al., (2021). Ch. 51: Fluid, Electrolyte, and Acid-Base Balance,
טיפול בחולה עם צנתר בכלי דם	עקרונות בהתחלת עירוי נוזלים פריפרי, טיפול בחולה עם צנתר בכלי דם פריפרי ומרכזי, שטיפת וריד מרכזי ופריפרי שאיבת דם מוריד פריפרי ומרכזי (לפי הנחיות ונהלים של משרד הבריאות ומנהל הסיעוד, כולל פעולות סיעוד רלוונטיות).	Berman et al., (2021). Ch. 51: Fluid, Electrolyte, and Acid-Base Balance,

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

החוג למדעי האחיות

ביה"ס למקצועות הבריאות

התכנית להסבת אקדמאים

נושא	תכנים	פרקים בספרות חובה
מתן דם ומוצריו	בדיקות דם לסוג ולהצלבה, מתן דם ומוצריו, סיבוכי מתן דם, הקזת דם מתורם בריא והקזה טיפולית. (לפי הנחיות ונהלים של משרד הבריאות ומנהל הסיעוד, כולל פעולות סיעוד רלוונטיות).	Berman et al., (2021). - Ch. 51: Fluid, Electrolyte, and Acid-Base Balance, - נוהל מתן דם
סיכום שעות ההוראה : 70 שעות		

דרישות מוקדמות

אין

דרישות הקורס

- נוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון הלימודים.
- נוכחות בשיעורים על פי התקנון היא תנאי מקדים להגשה למבחן.
- בחינה סופית בציון של לפחות 60.

ספרות חובה

Berman, A., Snyder, S. J., & Frandsen, G. (2021). *Kozier & Erb's fundamentals of nursing* (11th ed.). Pearson Education.

ספרות מומלצת

מזרחי, י. (2007). *מדריך לחישוב תרופתי* (מהד' 3). דיונון.

Ignatavicius, D. D., Workman, M. L., & Rebar, C. R. (2021). *Medical-surgical nursing: Concepts for interprofessional collaborative care* (10th ed.) Elsevier.

Flynn, M., & Mercer, D. (2018). *Oxford handbook of adult nursing* (2th ed.)

. Oxford University PressBickley, L. S., Szilagyi, P. G., & Hoffman, R. M. (2021). *Bates' guide to physical examination and history taking* (13 ed.). Wolters Kluwer.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיות

התכנית להסבת אקדמאים

חוזרי מנהל הרפואה ומנהל הסיעוד במסגרת הוראת הקורס*

בטיחות פיזית

https://www.health.gov.il/hozer/ND145_2019.pdf	משרד הבריאות (2019). איתור מסוכנות לנפילות בקרב מטופלים באשפוז ובקהילה; חוזר מנהל הסיעוד 145/2019.
https://health.gov.il/hozer/mr15_2009.pdf	משרד הבריאות (2009). החלטה להגבלה פיזית של מטופלים לצורך מתן טיפול רפואי; חוזר מנהל הרפואה 15/2009.

בטיחות בקטריאלית

https://www.health.gov.il/hozer/mr24_2009.pdf	משרד הבריאות (2009). היגיינת ידיים במוסדות רפואיים; עדכון לחוזר היגיינת ידיים-תוספת לחוזר 24/2009 מתאריך 1.11.2018.
https://www.health.gov.il/hozer/mr10_2010.pdf	משרד הבריאות (2010). אמצעי זהירות שגרתיים במוסדות רפואיים; חוזר מנהל הרפואה 10/2010.

אומדן עור/פצעים

https://www.health.gov.il/hozer/ND153_2019.pdf	משרד הבריאות (2019). מניעה וטיפול בפצע לחץ במערך האשפוז ובקהילה; חוזר מנהל הסיעוד 153/2019.
https://www.health.gov.il/hozer/ND126_2017.pdf	משרד הבריאות (2017). החלטה על טיפול בחבישות ומשחות בפצעי לחץ מדרגה ראשונה ושנייה; חוזר מנהל הסיעוד 126/2017.
https://www.health.gov.il/hozer/ND166_2020.pdf	משרד הבריאות (2020). החלטה על טיפול בפצעים קשיי ריפוי דרגה 3, 4 באמצעות חבישות מתקדמות וטכנולוגיות לריפוי פצעים כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת בקהילה ובמתאר הבית; חוזר מנהל הסיעוד 166/2020.

יציבה וניעות

https://www.health.gov.il/hozer/ND55_03.pdf	משרד הבריאות (2003). איתור חולים הזקוקים לעזרה בניידות; חוזר מנהל הסיעוד 55/2003.
---	---

בדיקות עזר ואבחון

https://www.health.gov.il/LegislationLibrary/Zchuyot_01.pdf	חוק זכויות החולה- התשנ"ו 1996
---	-------------------------------

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיות

התכנית להסבת אקדמאים

כאב

https://www.health.gov.il/hozer/ND155_2019.pdf	משרד הבריאות (2019). אומדן, מניעה וטיפול בכאב ע"י אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה; חוזר מנהל הסיעוד 155/2019.
---	--

ניהול הטיפול התרופתי

https://www.health.gov.il/hozer/mk22_1999.pdf	משרד הבריאות (1999). תקנות הסמים המסוכנים (בתי חולים) התש"ס – 1999;
https://www.health.gov.il/hozer/ND87_2010.pdf	משרד הבריאות (2010). מתן מרשם בידי אח או אחות מוסמכים בעלי הרשאה אישית; חוזר מנהל הסיעוד 87/2010.
https://www.health.gov.il/hozer/ND56_03.pdf	משרד הבריאות (2003). חתימת אחות וחתימת מיילדת; חוזר מנהל הסיעוד 56/2003.
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd240-2025/he/files_circulars_nd_nd240-2025.pdf	משרד הבריאות (2025) פרוטוקולים טיפוליים מונחי אחיות; חוזר מנהל האחיות 240/2025
https://www.health.gov.il/hozer/mr41_2013.pdf	משרד הבריאות (2013). מתן תרופות "בנות סיכון"; חוזר מנהל הרפואה 41/2013.
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd239-2025/he/files_circulars_nd_nd239-2025.pdf	משרד הבריאות (2025). "ניהול הטיפול התרופתי" - חוזר מנהל האחיות. 239/2025

שיטות הזנה

https://www.health.gov.il/hozer/nd192_2022.pdf	משרד הבריאות (2022). החלפה או החזרה של צינורית גסטרוסטום (צינורית הזנה) במערך האשפוז והקהילה החוזר מתייחס לצינורית עם בלונית Tube Gastrostomy Balloon 192/2022
http://www.health.gov.il/hozer/nd193_2022.pdf	משרד הבריאות (2022). החלטה על התחלת הזנה למטופל בהכרה מלאה עם הפרעות בליעה לאחר ביצוע אומדן בליעה ראשוני כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במחלקות שיקום, נירולוגיה וגריאטריה; חוזר מנהל הסיעוד 193/2022.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות

ע"ש גריי

ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג למדעי האחיות

התכנית להסבת אקדמאים

טיפול בחולה עם צנתר בכלי דם

https://www.health.gov.il/hozer/mr11_2021.pdf	משרד הבריאות (2021). הנחיות למניעת זיהומים הקשורים בצנתרים בכלי דם לטווח קצר ולטווח ארוך, חוזר חטיבת הרפואה 11/2021.
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd224-2024/he/files_circulars_nd_nd224_2024.pdf	משרד הבריאות (2024). הפנייה להכנסת צנתר מרכזי במטופל אונקולוגי המתחיל מתן מתמשך של טיפול תרופתי, כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האונקולוגי, חוזר מנהל האחיות 224/2024.

מתן דם ומוצרי

https://www.health.gov.il/hozer/mr11_2020.pdf	משרד הבריאות (2020). הפעלת בנק דם ומתן עירוי דם ומרכיביו, חוזר מנהל הרפואה 11/2020.
http://www.health.gov.il/hozer/nd196_2022.pdf	משרד הבריאות (2022). לקיחת דם ווריד ללקביעת סוג דם ללא בדיקת הצלבה על ידי אחות מוסמכת בקהילה; חוזר מנהל הסיעוד 196/2022.
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/mr03-2014/he/files_circulars_mr_mr03_2014.pdf	משרד הבריאות (2014). הסכמה לקבלת דם, חוזר מנהל הרפואה מס' 03/2014
http://www.health.gov.il/hozer/mk09_2011.pdf	משרד הבריאות (2011). "אירועי בל יקר"; חוזר המנהל הכללי 09/2011

המחלקה להנחיות מקצועיות, מנהל הסיעוד, משרד הבריאות (2024), "ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק של האחות המוסמכת" חוזר מספר: 212/2024

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd212-2024/he/files_circulars_nd_nd212-2024.pdf

* ייתכן ויהיה עדכון בנהלים לקראת תחילת שנת הלימודים, בהתאם לשינויים שיוחלטו על ידי מנהל הסיעוד.

מספר קורס : 0162.7124

תשפ"ו

מיומנויות תמיכה יעוץ והדרכה א'

2 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ו, סמסטר א', שנה א'

יום ושעה מותאמים לתוכניות בתי הספר

מרכזות:

ד"ר שליש יעל - RN, PHD ביה"ס האקדמי לאחות, ע"ש זיוה טל	
yael.shallish@sheba.health.gov.il	דוא"ל:
עקריש אורית - RN, MA ביה"ס האקדמי לאחות, פט מתיוס	
Orita@hy.health.gov.il	דוא"ל:
רעות שניר - RN.MA ביה"ס האקדמי לאחות, שיינברון	
reutsnir864@gmail.com	דוא"ל:

רכזי בתי ספר:

גב' יעל שליש, ביה"ס האקדמי לאחות ע"ש זיוה טל, דוא"ל: yael.shalish@sheba.health.gov.il
גב' דורית רוזן, ביה"ס האקדמי לאחות ע"ש שיינברון, דוא"ל: rozendorit@gmail.com
גב' אילנה פוסטרנק, ביה"ס אקדמי לאחות הלל יפה, דוא"ל: ilanapo@hymc.gov.il
שעות קבלה: בתיאום מראש

רציונל

קיימת הכרה בחשיבותה של גישת ה"מטופל ומשפחתו במרכז" והתאמת שירותי הבריאות לגישה זו. המטופל הינו אינדיבידואל ייחודי שמצבו המורכב מושפע מהיבטים הביו פסיכוסוציאליים. לקיום אינטראקציה משמעותית ואפקטיבית על האחות להיות בעלת מודעות עצמית ומיומנויות תקשורת יעילה הכוללות: עזרה לזולת, חמלה, אמפטיה כשירות תרבותית ולפתח גישה של תמיכה יעוץ והדרכה המתחשבות בייחודיותו של המטופל

מטרות הקורס

- מטרת הקורס היא הקניית ידע והבנת גישת ה"מטופל ומשפחתו במרכז" על כלל מרכיביה .
74. לפתח מודעות עצמית לדפוס התקשורת הבין אישית של הסטודנט ושל אחרים והשפעתם על יחסי מטפל במטרה לפתח דפוסים ומיומנויות של תקשורת יעילה המקדמת את הגישה "המטופל ומשפחתו במרכז".
75. לחזק מיומנויות תקשורת יעילה ואפקטיבית והבנת צרכיו של המטופל ומשפחתו בהיבט הביו פסיכוסוציאלי הכוללים אמפטיה וחמלה

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנט:

- יפתח חשיבה מקדמת גישת המטופל ומשפחתו במרכז באמצעות שיח על אמונות, ערכים, קבלת השונה.
- יזהה חסמים אישיים: אמונות, מחשבות, דעות קדומות, והשפעתם על התנהגות אישית ומקצועית, להכיר מאפיינים ושילבים של הקשר הטיפולי ולפתח מיומנויות תקשורת אפקטיבית כמו: הקשבה פעילה, אמפטיה וחמלה
- יפתח כשירות תרבותית תוך מתן כבוד לדעות שונות ולשונות תרבותיות
- יבצע ריאיון המבוסס על מיומנויות של תקשורת יעילה
- יכיר תיאוריות ועקרונות בהדרכת מטופלים

שיטות הוראה

הוראה פרונטלית וסימולציה

דרישות הקורס

נוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון התוכנית

הערכת הקורס

- מבחן המהווה 90% - ציון נמוך מ-60 מהווה כישלון בקורס
- תרגיל המהווה 10% מהציון - (אי הגשת התרגיל עלולה להוביל לכישלון בקורס)

פירוט המפגשים ותכני הקורס

נושא	תכנים	פרקים בספרות החובה
תקשורת אפקטיבית ויעילה	גישת המטופל ומשפחתו במרכז ערכי המקצוע כבוד ואנושיות, שיתוף, אכפתיות הקשבה וחמלה	• משרד הבריאות (2016). • תורת השירות וחווית המטופל במערכת הבריאות בישראל. פרק 2
מודעות עצמית של האחות באינטראקציה עם המטופל	אמפטיה ועזרה לזולת במפגש עם המטופל מיומנויות ה - Caring	Ch 15 -Caring Ch 16 -Communication • Berman, Snyder ,& Frandsan. (2021).
מודעות עצמית של האחות באינטראקציה עם המטופל	מודעות עצמית ומקצועית חיזוק האמפטיה של האחות כלפי עצמה. התייחסות לתחושות מורכבות במפגש עם מטופל כלים לויסות עצמי: רפלקציה מודל א.מ.ת -אירוע מחשבה תוצאה	Ch 39 -Self Concept • Berman, Snyder ,& Frandsan. (2021).
כשירות תרבותית	אינטראקציה עם שונה צמצום הניכור התרבותי בניית אמון	Ch 41- spirituality Ch 21 -Culturally responsive nursing care. • Berman, Snyder ,& Frandsan. (2021). • חוזר המנהל הכללי 7/2011
האינטראקציה בין המטפל למטופל ראיון, אומדן, אנמנזה	אומדן ואיסוף נתונים באמצעות ראיון, זיהוי צרכי המטופל ומשפחתו	Ch 10 -Assessing • Berman, Snyder ,& Frandsan(2021). P 174-178
תמיכה יעוץ והדרכה	תאוריות בהדרכה ולמידה זיהוי צרכי הלמידה של המטופל ומשפחתו שיתוף המטופל בבניית תכנית הטיפול התאמת התערבות : ייעוץ, מסירת מידע, הדרכה תוך שמירה על רצף הטיפול. הערכת ההדרכה: זיהוי כשלים ופערים	• Ch 17 -Teaching • Berman, Snyder ,& Frandsan. (2021). • חוזר מנהל הסייעות 118/2016

ספרות חובה

- משרד הבריאות (2016). תורת השירות וחווית המטופל במערכת הבריאות בישראל. סטנדרט למוסדות בריאות - מדריך מקצועי. משרד הבריאות, מנהל איכות, שירות ובריאות, אגף השירות. נדלה מ: https://www.health.gov.il/PublicationsFiles/Quality_National_Prog_Service_Theory.pdf
- משרד הבריאות, חוזר המנהל הכללי 7/2011 - התאמה והנגשה תרבותית ולשונית במערכת הבריאות.
- משרד הבריאות, חוזר המנהל הכללי 48/2009 - מתן אישור למלווה אישי לביצוע פעולות טיפוליות - תיקון.

- משרד הבריאות, חוזר מנהל הסיעוד 118/2016 - הבטחת רצף הטיפול הסיעודי בעת שחרור ממוסד רפואי -עדכון חוזר 2016.
- Berman, A., Snyder, S. J., & Frandsen, G. (2021) *Kozier & Erb's fundamentals of nursing: Concepts, process, and practice (11th ed.)*. Pearson.

ספרות מומלצת:

- Arnold, E. C., & Underman Boggs, K. (2016). *Interpersonal relationships: Professional communication skills for nurses (7th ed.)*. Elsevier.

קריטריונים להערכת התרגיל / סימולציה

ציון	מדד	
	פתיחה והיכרות - 10%	
	הצגה עצמית, שם ותפקיד, זיהוי מטופל	5%
	הצגת המטרה, יצירת החוזה הטיפולי, קבלת הסכמת המטופל	5%
	גוף הריאיון ובניית Rapport - 45%	
	הקשבה פעילה: ביטויים מילוליים ובלתי מילוליים (תנוחת גוף, קשר עין, המהום, הנהון, מגע, שתיקה)	10%
	סוגי שאלות (סגורות/פתוחות; ישירות/עקיפות; מנחות, מטות) הערה: ניקוד מלא במידה והסטודנט מפתח את השאלון המובנה. הורדת ניקוד במידה והסטודנט קורא שאלות ו/או מדלג על פריטים.	10%
	שימוש במיומנויות: הצטרפות, הבהרה, שיקוף (תוכן, רגש) אמפטיה, מיקוד מאפשר למראיין לשאול שאלות	10%
	מחסומי תקשורת - זיהוי והתייחסות (שפה, פערי תרבות, מגבלה חושית, שיפוטיות, רעש פנימי/חיצוני)	10%
	בניית Rapport: האם נוצר, מה איכותו? (יתבטא בהקשבה, בכבוד, באמון, אווירה טובה.)	5%
	סיום הריאיון - 10%	
	מתן רמזים לקראת סיום סיכום ופרידה עמידה בזמן שהוקצה השארת דלת פתוחה	10%
	רפלקציה - 20%	
	מידת השיתוף וההתבוננות העצמית	20%
	תכני הריאיון - 10%	
	איכות הנתונים שהושגו בריאיון	10%
	הגשת כל חלקי התרגיל לפי כללי כתיבה אקדמית ראיון, משוב עצמי, רפלקציה (החסרת חלק תביא לירידה של 10 נקודות)	5%
	ציון סופי	

הערות

חתימת הבודק: _____ תאריך: _____

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

בריאות וחולי המבוגר - עיוני א' + ב' - תשפ"ו

לימודים עיוניים: 24 ש"ס

מועד הקורס: שנה א', סמסטר ב' + קיץ

מתאמות: גב' מילה פרדקין, גב' אורלי סטטקוביץ'

ראשי חטיבה: גב' מילה פרדקין - RN, MPH
ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש שיינברון דוא"ל: Mila.fradkin@gmail.com

גב' אורלי סטטקוביץ' - RN, MPH
ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש פת מתיוס
Orlye1@gmail.com

גב' אלה שניידרמן - RN, MA
ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש זיוה טל, שיבא
דוא"ל: Ella.Shnaiderman@sheba.health.gov.il

שעות
קבלה: בתיאום מראש

רכזות בתי ספר:

דר' יעל שליש, ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש זיוה טל, דוא"ל: Yael.Shalish@sheba.health.gov.il
גב' דורית רוזן, ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש שיינברון, דוא"ל: rozendorit@gmail.com

גב' אילנה פוסטרנק לזבניקוב, ביה"ס האקדמי ע"ש פת מתיוס, דוא"ל: IlanaP@hymc.gov.il

רציונל

הבנה מעמיקה של תהליכים פתופיזיולוגיים במערכות הגוף השונות, המהווים בסיס לתפקודה המקצועי של האחיות המוסמכות.

מטרת הקורס

הקניית בסיס ידע תיאורטי ומיומנויות, לצורך ביצוע התערבויות סיעודיות למטופלים מבוגרים, במצבים קליניים שכיחים, על בסיס עקרונות מדעיים וסיעודיים, תקנות, נהלים והנחיות מקצועיות.

יעדי הקורס:

- רכישת ידע תיאורטי על מצבים קליניים שכיחים במטופל המבוגר.
- רכישת מיומנויות לצורך ביצוע התערבויות סיעודיות במטופל המבוגר.
- הכרה וביצוע התערבויות סיעודיות ע"פ עקרונות מדעיים וסיעודיים, תקנות, נהלים והנחיות מקצועיות.

שיטות הוראה

הרצאות, דיונים קליניים, פעילויות למידה, מעבדות, הדגמה ותרגול ולמידה עצמית.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

דרישות הקורס בסיעוד המבוגר עיוני

- השתתפות **חובה** בכל השיעורים על פי תקנון התוכנית. הנוכחות בשיעורים היא תנאי להגשה למבחן.
- מבחן בסוף סמסטר קיץ, ציון עובר 60
- קריאת ספרות חובה

דרישות קדם

- ציון עובר בקורסים הבאים:
- אנטומיה ופיזיולוגיה א' + ב'
- קבלת החלטות בסיעוד
- סיעוד כוללני
- מבוא לפסיכולוגיה
- התנהגות מקצועית
- מיקרוביולוגיה
- כימיה וביוכימיה
- מיומנויות תמיכה, יעוץ והדרכה בסיעוד א'
- מבוא לבריאות הקהילה וקידום בריאות

ציון

- הציון מורכב מ-2 בחינות עיוניות על-פי תאריכים שיקבעו מראש (חלק א' וחלק ב')
- ציון בכל אחת מהבחינות מהווה 50% מהציון הסופי בקורס.
- חובה על התלמיד לעבור **כל** בחינה בציון 60 ומעלה.
- תלמיד שנכשל בסיעוד המבוגר עיוני א', לא יוכל להמשיך להתנסות הקלינית בסיעוד המבוגר ב'.
- כישלון באחת מהבחינות מהווה כישלון בקורס ויחייב חזרה על הקורס כולו, בהתאם לתקנון הלימודים.

נושאי השיעורים

סיעוד המבוגר העיוני א':

- מבוא לסיעוד המבוגר
- מערכת הנשימה
- מערכת הלב וכלי הדם
- מערכת העיכול
- מערכת הורמונאלית (אנדוקרינולוגיה)

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

סיעוד המבוגר העיוני ב':

- מערכת השתן
- מערכת העצבים
- מערכת השלד והשרירים
- מערכת החיסון
- מערכת הדם והלימפה
- מחלות ממאירות
- שינויים מבניים והפרעות בשד
- מחלות עור וכוויות
- מחלות אף אוזן גרון
- מחלות עיניים

ספרות חובה

- תקנות ונהלים של מנהל הסיעוד הרלוונטיים להתייחסות ולהוראה במסגרת סיעוד המבוגר.
www.health.gov.il
- Comerford, K. (2025). *Nursing Drug Handbook* (45th ed.). Wolters Kluwer.
- Hinkle, J.L., Cheever, K.H., Overbaugh, K.J., & Bradley, C.E. (2021). *Brunner & Suddarth's Textbook of Medical Surgical Nursing* (15th ed.). Philadelphia, PA: Lippincott, Williams & Wilkins

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

* בהוראת הנושאים יש להתייחס :

- לכל ההיבטים של מחלה ו/או מצב רפואי כולל, פתופיזיולוגיה, אטיולוגיה, דרכי אבחון, טיפול שמרני וכירורגי, היבט סיעודי, סיבוכים, מניעה, הדרכה, שיקום, איכות ובטיחות והיבטים גרונטולוגיים
- להנחיות ונהלים של משרד הבריאות ומנהל הסיעוד, בהתאם למפורט בכל נושא שלהלן, ייתכן שיהיה עדכון בחוזרים/נהלים, בהתאם לעדכונים/שינויים שיתבצעו על-ידי מנהל הסיעוד

הנושא : מבוא לסיעוד המבוגר

שעות	תכנים	נושאי הקורס
14	● סוגי ניתוחים , סיווג ניתוחים על-פי מטרת הניתוח, היקף ומידת הדחיפות של הניתוח. ● Preoperative Phase: ● הערכת המטופל לפני ניתוח -סקירת מערכות כוללת להערכת הסיכון הניתוחי ● הסכמה מדעת (ע"פ חוק זכויות החולה) ● הכנת המטופל לניתוח ● Intraoperative Phase: ● צוות חדר ניתוח – תפקידים ● סביבת חדר ניתוח ● סוגי הרדמה, תרופות הרדמה, סיבוכי הרדמה ● סוגי תנוחות בחדר ניתוח ● Postoperative Phase: ● הטיפול אחרי הניתוח – סיבוכים, אומדן והתערבות סיעודית ○ ביחידת התאוששות ○ במחלקת האשפוז ● הכנת מטופל לשחרור	טיפול במטופל בתקופה סביב ניתוחית*
8	● סיווג מצבי הלם על-פי גורם ומנגנון : Hypovolemic Cardiogenic Distributive: Anaphylactic*, Septic, Neurogenic Multiple Organ Dysfunction Syndrome- MODS שלבי ההלם ● סיבוכים ומניעתם ● עקרונות הטיפול במצבי הלם *הנושא, Anaphylaxis ילמד בהרחבה במערכת החיסון	מצבי הלם

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

22	סכום שעות הוראה:
----	------------------

חוזרים ונהלים רלוונטיים להוראת הנושא:

- משרד הבריאות (2018). סימון אתר לצורך פעולה פולשנית-מניעת טעויות בזיהוי איברים המיועדים לניתוח; חוזר מנהל הרפואה, 04/2018.
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/mr04-2018/he/files_circulars_mr_mr04_2018.pdf
- משרד הבריאות (2022) תפקיד האחיות המוסמכת בשמירה על רצף הטיפול הסיעודי בתהליך הסב ניתוחי, חוזר מנהל האחיות 199/2022
<https://www.gov.il/he/pages/nd199-2022>

הנושא : מערכת הנשימה

תכנים	נושאי הקורס
אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן מערכת הנשימה	מבוא
בדיקות מעבדה: ספירת דם, בדיקת גזים בדם עורקי, תרבית כיח בדיקות אבחון והדמיה: • Pulse Oximetry, Capnometry & Capnography (End-Tidal Carbon Dioxide) • Pulmonary Function Tests • X-ray Computed Tomography (CT), Pulmonary angiography, Magnetic Resonance Imaging (MRI), Lung scans (מיפוי ריאות) • Endoscopic Examination (Bronchoscopy, Thoracoscopy) • Thoracentesis (Pleural effusion), • Lung Biopsy	דרכי אבחון
Respiratory Acidosis & Alkalosis, Metabolic Acidosis & Alkalosis	הפרעות במאזן חומצי בסיסי
• Asthma, Status Asthmaticus • Chronic Obstructive Pulmonary Disease (Chronic Bronchitis, Emphysema) • Bronchiectasis • Pulmonary Hypertension • Lung Cancer	מחלות כרוניות של מערכת הנשימה
• Atelectasis • Acute Tracheobronchitis • Pneumonia	מחלות דלקתיות וזיהומית של מערכת הנשימה

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

- Pulmonary Tuberculosis (TB), - Lung Abscess, Empyema. - Sarcoidosis	
- Acute Respiratory Failure (ARF) - Acute Respiratory Distress Syndrome (ARDS) - Pulmonary Embolism (PE)	מחלות אקוטיות הגורמות לאי ספיקה נשימתית חדה
- Pulmonary Contusion - Rib Fracture, Flail Chest - Pneumothorax & Hemothorax - Cardiac Tamponade Chest Drainage (נקז חזה ומערכת ניקוז)	חבלות חזה
Oxygen Therapy: - Low-Flow Oxygen Delivery Systems - High –Flow Oxygen Delivery Systems Noninvasive Positive Airway Pressure Ventilation: - Continuous Positive Airway Pressure (CPAP) - Bi-level Positive Airway Pressure (BiPAP) Invasive Positive-Pressure Ventilation: - Endotracheal Intubation - Mechanical Ventilation & Ventilator Weaning - Tracheostomy	מתן חמצן והנשמה מלאכותית
סכום שעות הוראה: 42	

חוזרים ונהלים רלוונטיים להוראת הנושא:

- משרד הבריאות (2001). פעולות סיעוד: חיבור וניתוק חולה ממנשם לצורך שאיבת הפרשות; חוזר מנהל האחיות 43/2001.
https://www.health.gov.il/hozer/ND43_01.pdf
- משרד הבריאות (2017). החלטה על מתן חמצן והפסקתו למטופל מבוגר באשפוז, באמצעות מערכות זרימה נמוכה; חוזר מנהל האחיות 127/2017.
https://www.health.gov.il/hozer/ND127_2017.pdf
- משרד הבריאות (2024). החזרת קנולה לטראכיא כפעולה מצילת חיים למטופל עם פיום קנה (טרכיאוסטומיה)-פעולת סיעוד ברמת אחות מוסמכת-עדכון; חוזר מנהל האחיות, 217/2024.
https://www.health.gov.il/hozer/ND217_2024.pdf
- משרד הבריאות (2024) סמכות החלטה על חיבור וניתוק צנתר קבוע, פלירלי או בטני, לצורך ניקוז, לאחות מוסמכת באשפוז ובקהילה: חוזר מנהל האחיות 222/2024
<https://www.gov.il/he/pages/nd222-2024>
- משרד הבריאות (2025). הגישה הטיפולית במטופל מונשם אקוטי וכרוני בכול הגילאים על ידי אחים ואחיות מוסמכים במערך האשפוז והקהילה; חוזר מנהל האחיות, 236/2025.
<https://www.gov.il/he/pages/nd236-2025>

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

- משרד הבריאות (2025) תפקיד אחים ואחיות מוסמכים בחיבור שסתום דיבור למטופל עם טרכאוסטומיה במערך האשפוז והקהילה : חוזר מנהל האחיות , 246/2025
עדיין אין כתובת

הנושא : מערכת הלב וכלי דם

תכנים	נושאי הקורס
אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן מערכת הלב	מבוא
בדיקות מעבדה: אנזימי שריר הלב, תפקודי קרישה, פרופיל שומנים, בדיקת גזים בדם עורקי, ספירת דם, מאזן נוזלים ואלקטרוליטים ובדיקות נוספות, כולל: Homocysteine, Brain (B-Type) Natriuretic Peptide, C-Reactive Protein בדיקות אבחון והדמיה: - Chest X-Ray, Fluoroscopy, Computed Tomography (CT), Magnetic Resonance Angiography (MRA), Myocardial Perfusion Imaging - Electrocardiography, Echocardiography (Transthoracic & Transesophageally), Electrophysiological Study (EPS) - Cardiac Stress Test (Exercise & Pharmacological) - Cardiac Catheterization (Left-Sided & Right-Sided Heart) - Hemodynamic Monitoring	דרכי אבחון
עקרונות בפענוח אק"ג - Normal Cardiac Rhythm - Sinus Node Arrhythmias (Sinus Bradycardia, Sinus Tachycardia, Sinus Arrhythmia) Atrial Arrhythmias (Premature Atrial Complex, Atrial Fibrillation, Atrial Flutter - Junctional Arrhythmias (Premature Junctional Complex, Junctional Rhythm, Nonparoxysmal Junctional Tachycardia, Atrioventricular Nodal Reentry Tachycardia) - Ventricular Arrhythmias (Premature Ventricular Complex, Ventricular Tachycardia, Ventricular Fibrillation, Idioventricular Rhythm, Ventricular Asystole) - Conduction Abnormalities (First-Degree Atrioventricular Block, Second- Degree Atrioventricular Block Type I & Type II, Third-Degree Atrioventricular Block) *קוצבי לב ומכשירי דפיברילטור לזיהוי וטיפול בהפרעת קצב	הפרעות קצב לב
- Coronary Artery Disease, Coronary Atherosclerosis - Acute Coronary Syndrome & Myocardial Infarction - Percutaneous Coronary Interventions (PCI), Coronary Artery Bypass Graft (CABG)	מחלות כליליות
Mitral Valve (Prolapse, Regurgitation, Stenosis)	מחלות מסתמיות

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גר"י
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

תכנים	נושאי הקורס
- Aortic Valve (Regurgitation, Stenosis) - Valve Repair & Replacement Procedures	
Cardiomyopathies (Dilated, Hypertrophic, Restrictive)	מחלות שריר הלב
Rheumatic & Infective Endocarditis, Myocarditis, Pericarditis	מחלות דלקתיות של שכבות הלב
- Heart Failure (Left-Sided, Right-Sided, Congestive) - Pulmonary Edema, Cardiogenic Shock, Thromboembolism, Pericardial Effusion & Cardiac Tamponade, Cardiac Arrest * השתלת לב- למידה עצמית לבחינה בסמסטר ב'	אי ספיקת לב
Hypertension (HTN)	יתר לחץ דם

מחלות כלי דם פריפריים

תכנים	נושאי הקורס
• אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן מערכת כלי הדם	מבוא
- Doppler Flow Ultrasound, Duplex Ultrasonography - Computed Tomography (CT) Scanning, Magnetic Resonance Angiography (MRA) - Angiography - Contrast Phlebography (Venography) - Lymphoscintigraphy	דרכי אבחון
- Arteriosclerosis & Atherosclerosis - Peripheral Arterial Disease (PAD) - Upper Extremity Arterial Disease - Aortoiliac Disease - Aneurysms - Aortic Dissection - Arterial Embolism & Arterial Thrombosis - Raynaud's Phenomenon	הפרעות עורקיות
- Venous Thromboembolism (VTE) - Chronic Venous Insufficiency/Post thrombotic Syndrome - Leg Ulcers - Varicose Veins	הפרעות ורידיות
- Lymphangitis & Lymphadenitis - Lymphedema	הפרעות לימפתיות
סכום שעות הוראה : 44	

חוזרים ונהלים רלוונטיים להוראת הנושא

- משרד הבריאות (2001). פעולות סיעוד: דפיברילציה באמצעות מכשיר חצי אוטומטי; חוזר מנהל האחיות 43/2001.

https://www.health.gov.il/hozer/ND43_01.pdf

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

הנושא : מערכת העיכול

תכנים	נושאי הקורס
אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן הפרשות ומערכת העיכול	מבוא
בדיקות מעבדה: ספירת דם, תפקודי קרישה, מאזן נוזלים ואלקטרוליטים, אנזימי כבד, אנזימי לבלב, בילירובין, אמוניה, סממני סרטן (CEA, CA 19-9), בדיקת שתן לעמילאז ואורובילינוגן, בדיקות צואה, בדיקת נשיפה בדיקות עזר ואבחון: - Abdominal Ultrasonography - Endoscopic ultrasonography (EUS) - X-ray, computed tomography (CT) scan, magnetic resonance imaging (MRI) scan, positron emission tomography (PET) scan, virtual colonoscopy, Scintigraphy, Gastrointestinal Motility Studies Radionuclide testing - Endoscopic Procedures: esophagogastroduodenoscopy, colonoscopy, anoscopy, proctoscopy, sigmoidoscopy, small-bowel enteroscopy. - PillCam ESO- capsule endoscopy - Endoscopic retrograde cholangiopancreatography (ERCP) - Manometry and Electrophysiologic Studies - Gastric Analysis, Gastric Acid Stimulation Test, and pH Monitoring - Laparoscopy (Peritoneoscopy)	דרכי אבחון
- Parotitis - Sialadenitis - Salivary Calculus - Cancer of the oral cavity and pharynx – Neck Dissection	מחלות פה (למידה עצמית)
- Achalasia - Esophageal Spasm - Hiatal Hernia - Diverticulum - Perforation - Foreign Bodies - Chemical Burns - Gastroesophageal Reflux disease (GERD) - Barrett Esophagus - Benign Tumors of the Esophagus - Cancer of the Esophagus	מחלות ושט

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

נושאי הקורס	תכנים
מחלות קיבה	- Gastritis - Peptic Ulcer Disease - Gastric Cancer - Obesity and Bariatric Surgery
מחלות מעיים	- Irritable Bowel Syndrome (IBS) - Acute Abdomen: Peritonitis, Appendicitis, Diverticular Disease, Intestinal Obstruction - Inflammatory Bowel Disease: Crohn's Disease, Ulcerative Colitis - עקרונות הטיפול במטופל עם Ileostomy/Colostomy - Colorectal Neoplasms: Polyps, Colorectal Cancer - Disorders of the Anorectum: Proctitis, Anorectal Abscess, Anal Fistula, Anal Fissure, Hemorrhoids, Pilonidal Sinus or Cyst
מחלות כבד	- Manifestations of hepatic dysfunction - Viral Hepatitis, Nonviral Hepatitis - Hepatic Cirrhosis - Cancer of the Liver - Liver Abscesses - השתלת כבד- למידה עצמית לבחינה בסמסטר ב'
מחלות מרה ולבלב	- Cholecystitis - Cholelithiasis - Acute/chronic Pancreatitis - Pancreatitis - Pancreatic Cysts - Cancer of the Pancreas - Pancreatic Islet Tumors: Hyperinsulinism, Ulcerogenic Tumors
סכום שעות הוראה: 50	

חוזרים ונהלים רלוונטיים להוראת הנושא

- משרד הבריאות (2017). פעולות הסיוע לרופא מומחה בגסטרואנטרולוגיה שבוטל מעמדן כפעולות חריגות והוכרו כפעולות סיעוד; חוזר מנהל האחיות, 132/2017.
https://www.health.gov.il/hozer/ND132_2017.pdf
- משרד הבריאות (2022). סימון מיקום פיום (סטומה) בקרב מטופלים המועמדים לניתוח בטן כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת/מרכזת תחום סטומה במערך אשפוז, חוזר מנהל האחיות, 194/2022.
https://www.health.gov.il/hozer/nd194_2022.pdf
- משרד הבריאות (2024). שטיפת נקז בכיס מרה כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האשפוז בקהילה ובמתאר הבית; חוזר מנהל האחיות, 227/2024.
<https://www.gov.il/he/pages/nd227-2024>

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

הנושא : מערכת הורמונלית (אנדוקרינולוגיה)

תכנים	נושאי הקורס
אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן מערכת הורמונלית	מבוא
בדיקות דם, בדיקות שתן, בדיקות הדמיה ואבחון: - Chest X-Ray, Computed Tomography Scan, Magnetic Resonance Imaging (MRI), Ultrasound. - Thyroid Scan, Radioactive Iodine uptake - Ultrasound-Guided Fine Needle Aspiration	דרכי אבחון
- Hypopituitarism - Hyperpituitarism - Pituitary Tumors - Diabetes Insipidus (DI) - Syndrome of Inappropriate Antidiuretic Hormone (SIADH)	היפופיזה Pituitary gland
- Pheochromocytoma - Acute Adrenal Insufficiency (Addison's disease) - Hypercortisolism (Cushing's Disease) - Primary aldosteronism	בלוטת יותרת הכליה Adrenal gland
- Hypothyroidism - Hyperthyroidism - Thyroid Tumors, Thyroid Cancer	בלוטת התריס Thyroid gland
- Hypoparathyroidism - Hyperparathyroidism	בלוטת יותרת התריס Parathyroid gland
Diabetes Type 1, Type 2, Gestational diabetes, Latent Autoimmune Diabetes LADA	לבלב Pancreas
סכום שעות הוראה : 20	

חוזרים ונהלים רלוונטיים להוראת הנושא

- משרד הבריאות (2016). התוכנית הלאומית למניעה וטיפול בסוכרת .
<https://www.health.gov.il/publicationsfiles/diabetesnationalplan.pdf>
- משרד הבריאות (2017). החלטה על הזרקת גלוקגון לחולה סוכרת בהיפוגליקמיה חמורה ומסכנת חיים; חוזר מנהל האחיות 121/2017
https://www.health.gov.il/hozer/ND121_2017.pdf
- משרד הבריאות (2019). מניעה, איתור והתערבות בכך רגל סוכרתית על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה; חוזר מנהל האחיות, 154/2019 .
https://www.health.gov.il/hozer/ND154_2019.pdf
-

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

הנושא: מערכת השתן

נושאי הקורס	תכנים
מבוא	אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן מערכת השתן
דרכי אבחון	בדיקות מעבדה: בדיקות דם להערכת תפקודי כליות, כולל: Blood Urea Nitrogen (BUN), BUN/Creatinine Ration דגימת שתן לכללית ותרבית, איסוף שתן (Creatinine Clearance Test) בדיקות הדמיה ואבחון: - Computed Tomography (CT), Renal Angiography, Bladder Ultrasonography (US), Magnetic Resonance Imaging (MRI), Cystography, Cystourethrography, Retrograde Pyelography, Urodynamic Studies, Cystoscopy, Cystourethroscopy - Kidney Biopsy * החדרת והוצאת צנתר לשלפוחית השתן
מחלות כליה	- Chronic Kidney Disease (CKD) - Nephrosclerosis - Acute/ Chronic Glomerulonephritis - Nephrotic Syndrome - Polycystic Kidney Disease (PKD) - Renal Cancer - Acute Kidney injury (AKI) טיפולים חלופיים לתפקוד הכליה (Kidney/Renal Replacement) : (Therapy) - Hemodialysis & Vascular Access - Peritoneal Dialysis * השתלת כליה- למידה עצמית לבחינה בסיעוד המבוגר העיוני ב '
הפרעות/ מחלות בדרכי השתן	- Urinary tract infections - Lower & Upper Urinary Tract Infections - Urinary Incontinence - Urinary Retention - Neurogenic Bladder - Urolithiasis and nephrolithiasis - Urinary tract cancer - Cancer of the Bladder
מחלות במערכת הרבייה הזכרית	מחלות בבלוטת הערמונית: - Benign Prostatic Hyperplasia (BPH) - Prostate Cancer - Prostatitis

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

תכנים	נושאי הקורס
הפרעות באשכים: • Testicular Cancer • Orchitis • Epididymitis Testicular Torsion הפרעות בפין : • Cancer of the Penis • Priapism אין אונות: למידה עצמית • Erectile Dysfunction • Disorders of Ejaculation	
סכום שעות הוראה: 32	

חוזרים ונהלים רלוונטיים בהוראת הנושא

- משרד הבריאות (2013). החלטה על הכנסת צנתר לשלפוחית; חוזר מנהל הסייעוד, 97/2013.
https://www.health.gov.il/hozer/ND97_2013.pdf
- משרד הבריאות (2023). החלטה על הוצאת צנתר משלפוחית השתן כפעולת סיעוד לאחיות מוסמכות במחלקות פנימיות במערך האשפוז; חוזר מנהל האחיות 210/2023
<https://www.gov.il/he/pages/nd210-2023>
- משרד הבריאות (2023). שטיפת נפרוסטום (פיום כליה) כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האשפוז בקהילה ובמתאר הבית; חוזר מנהל האחיות 207/2023
<https://www.gov.il/he/pages/nd207-2023>
- משרד הבריאות (2023). החלפת צנתר על חיקי (ציסטוסטום) כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האשפוז בקהילה ובמתאר הבית; חוזר מנהל האחיות 209/2023
<https://www.gov.il/he/pages/nd209-2023>
- משרד הבריאות (2024) סמכות הזלפת תרופה ביולוגית ו/או כימותרפית לכיס השתן כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך אורולוגי באשפוז ובקהילה : מנהל האחיות 228/2024
<https://www.gov.il/he/pages/nd228-2024>

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

הנושא: מערכת החיסון

נושאי הקורס	תכנים
מבוא	אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן מערכת החיסון
כשל חיסוני	- Primary Immune Deficiency Diseases - Human Immune Deficiency Virus (HIV) Infection and AIDS
רגישות יתר	- Types of allergic disorders - Anaphylaxis - Urticaria and Angioedema - Food Allergy, Latex Allergy
מחלות אימוניות	- Rheumatic Diseases - Rheumatoid Arthritis, Osteoarthritis - Systemic Lupus Erythematosus (SLE) - Primary Sjögren's Syndrome - Scleroderma - Polymyositis - Polymyalgia Rheumatica and Giant Cell Arteritis - Gout - Fibromyalgia
סכום שעות הוראה: 12	

חוזרים ונהלים רלוונטיים בהוראת הנושא

- משרד הבריאות (2023). "תפקיד האחות המוסמכת בתגובה אנפילקטית (Anaphylaxis) במערך האשפוז והקהילה-עדכון 2"; חוזר מנהל האחיות, 204/2023.

https://www.health.gov.il/hozer/nd204_2023.pdf

הנושא: מחלות עור* וכוויות

נושאי הקורס	תכנים
מבוא	אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן של העור
דרכי אבחון	בדיקות אבחון והדמיה: Skin Biopsy, Wood Lamp Examination, Diascopy
מחלות עור אלרגיות/דלקתיות	- Pruritus - Dermatitis: Seborrheic, Contact, Atopic, Herpetiformis - Urticaria, Cold Urticaria - Psoriasis - Toxic Epidermal Necrolysis, Stevens–Johnson Syndrome

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

Bacterial Infections: - Folliculitis, Furuncles, Carbuncles, - Cellulitis Viral Infections: - Herpes Simplex - Herpes Zoster Fungal Infections: - Tinea - Candidiasis Parasitic Infections: - Pediculosis - Scabies - Bedbugs	מחלות עור זיהומיות (זיהומים ויראליים, חיידקיים, טפיליים ופטרייתיים)
- Squamous Cell Carcinoma (SCC) - Basal Cell Carcinoma (BCC) - Melanoma - Kaposi Sarcoma	גידולים ממאירים של העור
- פתופיזיולוגיה ושינויים רב מערכתיים בפגיעת כוויות - סוגי כוויות, כלים ושיטות לסיווג דרגת הכוויה וחומרתה - הערכת מצב המטופל וגישות טיפול לפי שלבי הכוויה: Emergent (Resuscitation) Phase Acute (Healing) Phase Rehabilitative (Restorative) Phase - סיבוכים ומניעתם	כוויות
סכום שעות הוראה: 12	

- מחלות עור ללמידה עצמית (למעט כוויות)

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

הנושא: מחלות עיניים

נושאי הקורס	תכנים
מבוא	אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן ראייה בדיקות אבחון והדמיה:
דרכי אבחון	- Computed Tomography (CT), Magnetic Resonance Imaging, - Radioisotope Scanning - Ultrasonography, Slit - Lamp Examination, Corneal staining, Tonometry, Ophthalmoscopy - Fluorescein Angiography, Electroretinography (ERG), Gonioscopy, Ultrasonic Imaging (Optical Coherence Tomography)
הפרעות הגורמות לירידה בראייה	- Cataract - Glaucoma
הפרעות בקרנית (Corneal)	Keratoconus
הפרעות ברשתית (Retina)	- Age-Related Macular Degeneration - Retinal Vascular Disorders - Retinal Detachment
זיהומים של העין	- Conjunctivitis - Uveitis
ליקוי ראייה	Refraction Errors (Myopia, Hyperopia, Presbyopia, Astigmatism)
חבלות ומצבי חירום	- Foreign Bodies - Lacerations - Penetrating Injuries
סכום שעות הוראה: 8	

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

הנושא: מחלות אף אוזן וגרון

נושאי הקורס	תכנים
מבוא	אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן אף אוזן גרון
דרכי אבחון	בדיקות אבחון והדמיה: - X-RAY, Computed Tomography, Magnetic Resonance Imaging (MRI) - Audiometry, Tympanogram, Electronystagmography Auditory Brain Stem Response Audiometry (ABR), Middle Ear Endoscopy, Platform Posturography, Sinusoidal Harmonic Acceleration (SHA)
אף וסינוסים	- Rhinitis: Viral Rhinitis Allergic Rhinitis - Rhinosinusitis (Acute/Chronic/Recurrent) - Epistaxis - Nasal Obstruction - Fracture of the Nose
אוזן	- אובדן שמיעה Hearing Loss - הפרעות באוזן החיצונית: ▪ Cerumen Impaction ▪ External Otitis ▪ Malignant External Otitis ▪ Masses of the External Ear - הפרעות באוזן התיכונה: ▪ Tympanic Membrane Perforation ▪ Acute/ Chronic / Serous Otitis Media, פסיק ▪ Middle Ear Masses - הפרעות באוזן הפנימית: ▪ Motion Sickness ▪ Meniere's Disease ▪ Benign Paroxysmal Positional Vertigo ▪ Tinnitus ▪ Acoustic Neuroma
צוואר וגרון מופיע בפרק 39 מחלות פה וושט	- Pharyngitis (Acute/Chronic) - Peritonsillar Abscess - Obstructive Sleep Apnea - Laryngitis - Laryngeal Obstruction, - Cancer of the Larynx
סכום שעות הוראה: 8	

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גר"י
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

הנושא: מחלות מערכת העצבים

נושאי הקורס	תכנים
מבוא	אנטומיה ופיזיולוגיה של מערכת העצבים. אומדן מערכת עצבים מרכזית ופריפרית מלא.
דרכי אבחון	בדיקות אבחון והדמיה: X-RAY, Computed Tomography, Magnetic Resonance Angiography (MRA) & Spectroscopy (MRS), Transcranial Doppler Ultrasonography (TCD), Radionuclide Imaging (CT-PET, SPECT), Electromyography (EMG), Electroencephalography (EEG), Magnetoencephalography (MEG), Evoked Potentials (Auditory, Visual, Somatosensory), Lumbar Puncture, Cerebral Angiography/Arteriography
הפרעות נוירולוגיות	- Altered level of consciousness - Seizure & Epilepsies, Status Epilepticus - Migraine Headache
מחלות כלי הדם המוחיים	- פסיק, Transient Ischemic Stroke (TIA) - Stroke (Ischemic, Hemorrhagic)
מצבי טראומה נוירולוגיים	- פסיק, Head & Brain Injury - Spinal Cord Injury (SCI) - Increased Intracranial Pressure (ICP)
מחלות זיהומיות אוטואימוניות וניוניות של מערכת העצבים	מחלות זיהומיות: - Meningitis - Encephalitis - Creutzfeldt -Jacob Disease - Brain Abscess מחלות אוטואימוניות: - Multiple Sclerosis (MS) - Myasthenia Gravis - Guillain-Barre Syndrome (GBS) הפרעות ניוניות: - Parkinson's Disease - Huntington Disease - Amyotrophic Lateral Sclerosis (ALS) - Muscular Dystrophy
גידולי מוח וחוט שדרה	Brain & Spinal Cord Tumors (Primary & Secondary)
מוות מוחי	Brain death

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

סכום שעות הוראה: 32

חוזרים ונהלים רלוונטיים להוראת הנושא

- משרד הבריאות (2019). החלטה על הפניית מטופל לבדיקת CT מוח ללא חומר ניגוד במבוגרים עם חבלת ראש או בחשד לאירוע מוחי; חוזר מנהל האחיות, 160/2019.
https://www.health.gov.il/hozer/ND160_2019.pdf
- משרד הבריאות (2021). ביצוע הערכה נירולוגית באמצעות אומדן National Institute of Health Stroke Scale, במטופל עם חשד או בעת אירוע מוחי כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במחלקה לרפואה דחופה ובמחלקה הנירולוגית; חוזר מנהל האחיות, 190/2021.
https://www.health.gov.il/hozer/nd190_2021.pdf
- משרד הבריאות (2022). תפקיד האחות המוסמכת בטיפול במטופל עם חשד לאירוע מוחי חד במערכת האשפוז והקהילה; חוזר מנהל האחיות, 191/2022.
<https://www.gov.il/he/pages/nd191-2022>
- משרד הבריאות (2022). החלטה על התחלת הזנה למטופל בהכרה מלאה עם הפרעות בליעה לאחר ביצוע אומדן בליעה ראשוני כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במחלקות שיקום, נירולוגיה וגריאטריה; חוזר מנהל האחיות, 193/2022.
https://www.health.gov.il/hozer/nd193_2022.pdf

הנושא: מחלות מערכת השלד והשרירים

נושאי הקורס	תכנים
מבוא	אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן מערכת שלד ושרירים
דרכי אבחון	בדיקות מעבדה מאזן אלקטרוליטים (סידן, זרחן), ויטמין D, רמת האנזימים כמדד לפגיעה בשרירי שלד, כולל: Creatine Kinase, Alkaline Phosphatase (ALP), Lactate Dehydrogenase (LDH), Aspartate Aminotransferase (AST), Aldolase (ALD) בדיקות אבחון והדמיה: Bone Mineral Density Testing (Dual X-Ray Absorptiometry), Computed Tomography, Magnetic Resonance (Imaging & Arthrography), Doppler Ultrasonography, Bone Scan, Arthroscopy, Bone and Muscle Biopsies
הפרעות במערכת שלד ושרירים	• Common Upper extremity disorders (Bursitis, Dupuytren Contracture, Carpal tunnel syndrome, Ganglion) • Common Lower extremity disorders (Hammer toe, Hallux Valgus, Plantar Fasciitis, Clawfoot) • Osteoarthritis - Total (Joint, Hip, Knee) Arthroplasty and Replacement

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

• Osteoporosis, osteomalacia • Paget disease • Osteomyelitis, Septic Arthritis • Bone Tumors - benign, malignant	
• Contusions, Strains, and Sprains • Joint Dislocations • Injuries to the Tendons, Ligaments, and Menisci • Fractures ○ סיווג שברים ושלבי ריפוי ○ זיהוי ומניעת סיבוכים מוקדמים ומאוחרים ○ הערכת מצב המטופל וגישות טיפול בהתאם לסוג השבר ○ עקרונות הטיפול במטופל עם שבר במקומות וסוגים השונים • Amputation (Elective & Traumatic)	טראומה במערכת שלד- שריר
• Low Back Pain • Degenerative Disk, Herniation of a Cervical Intervertebral & Lumbar Disk	הפרעות בעמוד שדרה
סכום שעות הוראה: 20	

חוזרים ונהלים רלוונטיים להוראת הנושא

- משרד הבריאות (2020). החלטה על הפניית מטופל לצילומי רנטגן (צילומי שלד בלבד) כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במרפאה אורתופדית בבית חולים; חוזר מנהל האחיות, 165/2020.
https://www.health.gov.il/hozer/ND165_2020.pdf

הנושא: מחלה ממארת (אונקולוגיה)

תכנים	נושאי הקורס
• אפידמיולוגיה • פתופיזיולוגיה של מחלת הסרטן - אטיולוגיה וגורמי סיכון • גילוי מוקדם ומניעה של מחלת הסרטן • אבחון וסיווג גידולים סרטניים (Grading, Ploidy, Staging)	עקרונות בהתפתחות מחלת הסרטן
• סוגי טיפול – עקרונות, סוגים, תופעות לוואי וסיבוכים. • כירורגי (Surgery) • קרינתי (Radiation Therapy) • כימותרפיה (Chemotherapy) • טיפול מכוון לסרטן - Targeted Therapies	דרכי הטיפול במחלת הסרטן

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

• אימונתרפיה – Immunotherapy • השתלת מח עצם- Hematopoietic Stem Cell Transplantation • יילמד בהמטולוגיה ניהול הטיפול הסיעודי בחולה האונקולוגי	
• Spinal Cord Compression (SCC) • Hypercalcemia • Superior Vena Cava Syndrome (SVCS) • Tumor Lysis Syndrome (TLS)	מצבי חירום באונקולוגיה
• טיפול פליאטיבי וטיפול בסוף חיים – הגדרות ומודלים • אומדן תסמינים ודרכי טיפול בהם • מתן תמיכה פסיכו-סוציאלית ורוחנית • סוגיות המיוחדות בטיפול בסוף החיים	טיפול תומך Palliative Care
סכום שעות הוראה: 14	

חוזרים ונהלים רלוונטיים להוראת הנושא

- משרד הבריאות (2016). המלצות לתוכנית לאומית לטיפול פליאטיבי ומצבי סוף החיים.
https://www.health.gov.il/PublicationsFiles/palliativeCare_brochure.pdf
- משרד הבריאות (2018). הנחיות ליישום חוק החולה הנוטה למות: חוזר המנהל הכללי 7/2008.
https://www.health.gov.il/hozer/mk07_2008.pdf
- משרד הבריאות (2022). תחומי עיסוק ופעילות של אחות מוסמכת מרכזת טיפול במתבגרים ובמבוגרים צעירים חולי סרטן בגילאי 15-44 במערך האשפוז; חוזר מנהל האחיות 200/2022.
https://www.health.gov.il/hozer/nd200_2022.pdf
- משרד הבריאות (2024) הפנייה להכנסת צנתר מרכזי במטופל אונקולוגי המתחיל מתן מתמשך של טיפול תרופתי, כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האונקולוגי: חוזר מנהל האחיות 224/2024
<https://www.gov.il/he/pages/nd224-2024>

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

הנושא: מחלות מערכת הדם והלימפה (המטולוגיה)

נושאי הקורס	תכנים
מבוא	אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן מערכת הדם והלימפה ספירת דם מלאה, תפקודי קרישה,
דרכי אבחון	Bone Marrow Aspiration and Biopsy
הפרעות המטולוגיות לא ממאירות	אנמיות Anemia Hypoproliferative Anemias: Iron Deficiency Anemia, Anemias in Renal Disease, Anemia of Inflammation, Aplastic Anemia, Megaloblastic Anemias (Folic Acid Deficiency & Vitamin B₁₂ Deficiency) Hemolytic Anemias: Sickle Cell Disease, Thalassemias, Glucose-6-phosphate dehydrogenase Deficiency, Immune Hemolytic Anemias - Hereditary Hemochromatosis - Polycythemia, Secondary Polycythemia - Neutropenia - Lymphopenia - Bleeding Disorders: Thrombocytopenia, Immune Thrombocytopenic Purpura, Platelet Defects, Inherited Bleeding Disorders (Hemophilia, Von Willebrand Disease) Acquired Bleeding Disorders (Liver Disease, Vitamin K Deficiency, Heparin-Induced Thrombocytopenia) - Disseminated Intravascular Coagulation (DIC) - Secondary Thrombocytosis - Thrombotic Disorders: Hyperhomocysteinemia, Antithrombin Deficiency, Protein C Deficiency, Protein S Deficiency, Activated Protein C Resistance and Factor V Leiden Mutation, Antiphospholipid Antibody Syndrome, Malignancy.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

• Leukemia: ○ Acute Myeloid Leukemia ○ Chronic Myeloid Leukemia ○ Chronic Lymphocytic Leukemia • Myelodysplastic Syndromes (MDSS) • Myeloproliferative Neoplasms: Polycythemia Vera, Essential Thrombocythemia, Primary Myelofibrosis • Lymphoma: Hodgkin Lymphoma, Non- Hodgkin Lymphomas • Multiple Myeloma גישות טיפוליות להפרעות המטולוגיות: • Splenectomy • Therapeutic Apheresis • Hematopoietic Stem Cell Transplantation • Therapeutic Phlebotomy	ממאירויות המטולוגיות
סכום שעות הוראה: 14	

הנושא: שינויים מבניים והפרעות בשד

תכנים	נושאי הקורס
בדיקות הדמיה ואבחון: • בדיקת שד עצמית, בדיקת שד פיזיקאלית • Mammography, Ultrasonography, Magnetic Resonance Imaging (MRI) • Types of Breast Biopsy • Markers – BRCA1, BRCA2	דרכי אבחון
• Nipple Discharge • Fissure	הפרעות בפטמה
• Cysts • Fibrocystic breast changes • Fibroadenomas • Atypical Hyperplasia • Lobular Carcinoma in Situ)	מצבים שפירים בשד
Breast cancer טיפול כירורגי • Total Mastectomy • Modified Radical Mastectomy, axillary Lymph Node dissection • Breast-Conserving Surgery • Sentinel Lymph Node Biopsy	גידולים ממאירים של השד

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

סוגי טיפול נוספים: Adjuvant Therapy (Radiation, Chemotherapy, Hormonal, Targeted Therapies) • שחזור שד	
סכום שעות הוראה: 6	

חוזרים ונהלים רלוונטיים להוראת הנושא

משרד הבריאות (2010). התוכנית הלאומית לגילוי מוקדם של סרטן השד.

https://www.health.gov.il/NewsAndEvents/SpokemanMessages/Documents/10022019_1_1.pdf

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

חלוקת שעות הוראה של סיעוד המבוגר על פי פנימיות/ כירורגיות

פילוח שעות		מספר שעות	נושא
כירורגיות	פנימיות		
הלם וסבב ניתוחי- 22		22	מבוא לסיעוד המבוגר
כלי דם וניתוחי לב- 14	מחלות לב- 30	44	מערכת הלב וכלי דם
חבלות חזה- 10	מחלות נשימתיות- 32	42	מערכת הנשימה
כירורגית מע' עיכול- 44	עיכול פנימי- 6	50	מערכת עיכול
6		6	הפרעות בשד
20		20	מערכת שלד ושרירים
נירוכיכירורגיה- 12	נירולוגיה- 20	32	מערכת העצבים
	14	14	מערכת דם ולימפה
	14	14	אונקולוגיה
אורולוגיה- 18	נפרולוגיה- 14	32	מערכת השתן
	20	20	מערכת הורמונלית
6	6	12	מחלות עור וכוויות
8		8	עיניים
	12	12	חיסונית
8		8	אף אוזן וגרון
168	168	336	סך הכול שעות

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

בריאות וחולי המבוגר – קליני+ קליני ב'- תשפ"ו

0162.7118+7217

לימודים קליניים: 24 ש"ס

מועד ההתנסות: שנה א' סמסטר קיץ

מתאמו
ת:

גב' מילה פרדקין, גב' אורלי סטסטקוביץ'

ראשי
חטיבה:

גב' מילה פרדקין - RN, MPH
ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש שיינברון

דוא"ל

Mila.fradkin@gmail.com

:

גב' אורלי סטסטקוביץ' - RN, MA
ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש פת
מתיוס

Orley1@gmail.com

דוא"ל

Ella.Shnaiderman@sheba.health.gov.il

:

גב' אלה שניידרמן - RN, MA
ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש זיוה טל, שיבא

רכזות בתי ספר:

דר' יעל שליש, ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש זיוה טל, דוא"ל: Yael.Shalish@sheba.health.gov.il

גב' דורית רוזן, ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש שיינברון, דוא"ל: rozendorit@gmail.com

גב' אילנה פוסטרנק לזבניקוב, ביה"ס האקדמי ע"ש פת מתיוס, דוא"ל: IlanaP@hymc.gov.il

רציונל

ההתנסות הקלינית מאפשרת יישום ידע קליני וחשיבה קריטית בניהול הטיפול בחולים ובני משפחותיהם, במסגרות טיפוליות שונות. במהלך ההתנסות הסטודנטים ירכשו מיומנויות טיפול בסיסיות ומתקדמות בפקוח מדריך/מדריכה קלינית, זאת בהתבסס על עקרונות סטנדרטים ונהלים מוסכמים ברמת שליטה המותאמת לכל שלב לימודי.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

מטרת ההתנסות

התנסות קלינית ראשונה:

הסטודנט ינהל טיפול סיעודי כוללני במטופל אחד במצב שכיח ובלתי מורכב בהתבסס על מיומנויות תקשורת וחשיבה ביקורתית, תוך שמירה על עקרונות ואחריות מקצועית.

התנסות קלינית שנייה:

הסטודנט ינהל טיפול סיעודי כוללני במטופל ברמת מורכבות בינונית-גבוהה או בשני מטופלים ברמת מורכבות קלה-בינונית, תוך הפגנת התנהגות אישית ומקצועית, יישום עקרונות בטיחות, פתרון בעיות, שימוש במיומנויות תקשורת וחשיבה קריטית.

יעדי ההתנסות הקלינית

הסטודנט,

- יצג התנהגות אישית ומקצועית הולמת, ישמור על כבוד האדם וזכויות, יקפיד על עקרונות הבטיחות
- יאסוף נתונים על בסיס קדימויות בהתאם למצב הקליני וידע רלוונטי.
- יזהה בעיות סיעודיות קיימות וצפויות לטווח קצר ולטווח ארוך.
- יצב מטרות מדידות ומברות השגה לבעיות שזוהו.
- יצג תכנית התערבות על-פי סדר עדיפויות וקדימויות.
- יארגן את הטיפול הסיעודי בהתחשב במשאבים הקיימים.
- יבצע התערבויות בהתאם לשלב הלימודי.
- יעריך את תוצאות ההתערבויות.
- יבצע הדרכה למטופל, בני משפחתו או לקבוצת מטופלים בהתאם לצורכי למידה שזיהה.
- ידווח בכתב ובעל פה על פי עקרונות ונהלי המחלקה.

* פעולת חלוקת תרופות תתבצע תמיד בפקוח מדריך.ה קלינית.

שיטות הוראה

- הרצאות
- דיונים קליניים וניתוחי מקרה
- פעילויות למידה
- סימולציות
- תרגול והדגמה
- התנסות קלינית ולמידה עצמית

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

דרישות ההתנסות

- נוכחות **חובה** בכל ימי ההתנסות בהתאם לתכנית הלימודים ובהתאם לתקנון הלימודים
- השגת מטרות ההתנסות בהתאם לשלב הלימודים
- חובת הגשה וביצוע מטלה מונחת
- ציון עובר בהערכה מסכמת של ההתנסות הקלינית - 70
- ציון עובר סופי משוקלל של ההתנסות – 70
- ציון עובר בסעיפים של התנהגות ובטיחות בהערכה מסכמת

מטלה מונחת

- הסטודנט יגיש מטלה מונחת בכל התנסות:
 - התנסות קלינית ראשונה-הגשת תכנית טיפול (נספח ב')
 - התנסות קלינית שנייה-דיון קליני (נספח ג')
- המטלה תוערך על פי קריטריונים (נספח ב', נספח ג')
- הציון הניתן על מטלה מונחת מהווה 15% מהציון הסופי של ההתנסות הקלינית.
- לא תתקבלנה עבודות בהגשה חוזרת לאחר תיקון/לשיפור הציון.
- * **העיתוי והתכנים ייקבעו בתיאום עם המדריך/ה הקלינית ותתכן שונות בין בתי הספר.**

דרישות קדם

להתנסות קלינית ראשונה:

- אנטומיה ופיזיולוגיה חלק א+ב
- קבלת החלטות בסיעוד
- טיפול כוללני
- מבוא לפסיכולוגיה
- התנהגות מקצועית
- מיקרוביולוגיה
- כימיה וביוכימיה
- תי"ה א
- פרמקולוגיה
- פתולוגיה כללית וספציפית

התנסות קלינית שנייה:

- כל הקורסים המפורטים כדרישת קדם של חלק א'

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

- ציון עובר בקורס סיעוד המבוגר עיוני
- ציון עובר בהתנסות קלינית ראשונה

ציון

- הרכב ציון ההתנסות הוא: 85% הערכה מסכמת, 15% מטלה מונחת.
- ציון עובר משוקלל של הקורס: 70.

ספרות חובה

- תקנות ונהלים של מנהל הסיעוד הרלוונטיים להתייחסות ולהוראה במסגרת סיעוד המבוגר
www.health.gov.il
- Comerford, K. (2025). *Nursing Drug Handbook* (45th ed.). Wolters Kluwer.
- Hinkle, J.L., Cheever, K.H., Overbaugh, K.J., & Bradley, C.E. (2021). *Brunner & Suddarth's Textbook of Medical Surgical Nursing* (15th ed.). Philadelphia, PA: Lippincott, Williams & Wilkins

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

נספח א': חוזרים ונהלים להתנסות סיעוד המבוגר

התנסות קלינית ראשונה

מס'	שם החוזר/נוהל	מקור וסימוכין
1	תחומי עיסוק ופעילות של סטודנט לאחיות המועסקים במערך האשפוז והקהילה	חוזר מנהל האחיות מס' 242/2025
2	ניהול הטיפול התרופתי	חוזר מנהל האחיות 239/2025
3	הגישה הטיפולית במטופל מונשם אקוטי וכרוני בכול הגילאים על ידי אחים ואחיות מוסמכים במערך האשפוז והקהילה;	חוזר מנהל האחיות 236/2025
4	ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק המקצועי של האחות המוסמכת	חוזר מנהל האחיות 234/2025
5	החזרת קנולה לטריכאה כפעולה מצילת חיים למטופל עם פיום קנה – פעולת סיעוד ברמת אחות מוסמכת-עדכון	חוזר מנהל האחיות מס' 217/2024
6	אומדן מניעה וטיפול בכאב על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז	חוזר מנהל האחיות מס' 155/2019
7	מניעה איתור והתערבות בכף רגל סוכרתית ע"י אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה	חוזר מנהל האחיות מס' 154/2019
8	מניעה וטיפול בפצע לחץ במערך האשפוז והקהילה	חוזר מנהל האחיות מס' 153/2019
9	איתור מסוכנות לנפילות בקרב מטופלים באשפוז ובקהילה	חוזר מנהל האחיות מס' 145/2019
10	החלטה על מתן חמצן והפסקתו למטופל	חוזר מנהל האחיות מס' 127/2017

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

	מבוגר באשפוז באמצעות מערכת זרימה נמוכה	
חוזר מנהל האחיות מס' 126/2017	החלטה על טיפול בחבישות ומשחות בפצעי לחץ מדרגה ראשונה ושנייה	11
חוזר מנהל הרפואה 41/2013	מתן תרופות "בנות סיכון"	12
חוזר המנהל הכללי מס' 10/2010	אמצעי זהירות שגרתיים במוסדות רפואיים	13
חוזר מנהל רפואה מס' 24/2009	היגיינת ידיים במוסדות רפואיים	14
חוזר מנהל רפואה מס' 15/2009	נוהל להגבלה פיזית של מטופלים לצורך מתן טיפול רפואי	15
חוזר מנהל האחיות 55/2003	איתור חולים הזקוקים לעזרה בניידות	16

התנסות קלינית שנייה

מס'	שם החוזר/נוהל	מקור וסימוכין
1	ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק המקצועי של האחיות המוסמכות	חוזר מנהל האחיות 234/2025
2	החלטה על הוצאת צנתר משלפוחית השתן כפעולת סיעוד לאחיות מוסמכות במחלקות פנימיות במערך האשפוז	חוזר מנהל האחיות מס' 210/2023
3	החלפת צנתר על חיקי (ציסטוסטום) כפעולת סיעוד לאחות מוסמכות במערך האשפוז בקהילה ובמתאר הבית	חוזר מנהל האחיות מס' 209/2023
4	תפקיד האחיות המוסמכות בתגובה אנפילקטית (Anaphylaxis) במערך האשפוז והקהילה-עדכון 2	חוזר מנהל האחיות מס' 204/2023
5	החלטה על התחלת הזנה למטופל בהכרה מלאה עם הפרעות בליעה לאחר ביצוע אומדן בליעה לאחר ביצוע אומדן בליעה ראשוני כפעולת סיעוד לאחות מוסמכות במחלקות שיקום, נוירולוגיה וגריאטריה	חוזר מנהל האחיות מס' 193/2022
6	החלפה או החזרה של צינורית גסטרוסטום (צינורית הזנה) במערך האשפוז והקהילה החוזר מתייחס לצינורית עם בלונית Tube Gastrostomy Balloon	חוזר מנהל האחיות מס' 192/2022

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

7	תפקיד האחיות המוסמכת בטיפול במטופל עם חשד לאירוע מוחי חד במערך האשפוז והקהילה	חוזר מנהל האחיות מס' 191/2022
8	הנחיות למניעת זיהומים הקשורים בצנתרים בכלי דם לטווח קצר ולטווח ארוך	חוזר חטיבת הרפואה מס' 11/2021
9	הפעלת בנק הדם ומתן עירויי דם ומרכיביו	חוזר מנהל הרפואה מס' 11/2020
10	תהליך העברת משמרת "מקל" - במערך האשפוז והקהילה	חוזר מנהל האחיות מס' 151/2019
11	הבטחת רצף הטיפול הסיעודי בעת השחרור ממוסד רפואי- עדכון חוזר 2016	חוזר מנהל האחיות מס' 118/2016
12	מתן היתר לביצוע פעולות סיעוד ופעולות חריגות המתווספות מעת לעת למסגרת העיסוק של אחיות מוסמכות	חוזר מנהל האחיות מס' 104/2014
13	הסכמה לקבלת דם	חוזר מנהל הרפואה מס' 03/2014
14	גבולות השימוש בפרוטוקולים טיפוליים על ידי אחיות מוסמכות	חוזר מנהל האחיות מס' 94/2012
15	מינוי אפוטרופוס על גופו של אדם ו/או רכושו במסגרת אשפוז ממושך	חוזר מנהל הרפואה מס' 10/2006

* ההנחיות קובצו מאתר האינטרנט של משרד הבריאות: www.health.gov.il

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

נספח ב': הנחיות לכתיבת מטלה מונחת בהתנסות קלינית ראשונה

תכנית טיפול סיעודית

מטרות

- קבלת החלטות קליניות על בסיס ידע וחשיבה קריטית
- הצגת תכנית טיפול הכוללת: אומדן, קריטריונים להערכה, התערבות והערכת התוצאות למטופל נבחר בפקוח צוות הדרכה.

הנחיות

- בחר מטופל בשיתוף המדריכה
- תכנית הטיפול תתמקד ביום טיפול אחד במטופל אחד, בו טיפלת במהלך ההתנסות

שלב האומדן (30 נקודות)

- בצע איסוף נתונים אודות המטופל ממקורות קיימים. התייחס לסעיפים הבאים: (15 נקודות)
 - פרטים סוציו דמוגרפיים
 - אשפוז נוכחי – סיבת פנייה לאשפוז ואבחנה רפואית נוכחית
 - מחלות רקע, כולל ניתוחים
 - רגישות
 - טיפול תרופתי שמקבל: קבוע, באשפוז
 - ממצאי בדיקות רלוונטיות (מעבדה, הדמיה, אחר)
 - מידע נוסף רלוונטי עבור המטופל
 - אומדנים רלוונטיים

- נתח את האבחנה הרפואית העיקרית של המטופל, על-פי ספרות מקצועית עדכנית (15 נקודות)

- הסבר בקצרה על אבחנתו הרפואית העיקרית של המטופל ועל הפתופיזיולוגיה
- ערוך השוואה (יש להציג בטבלה) בין המטופל למוצג בספרות ע"פ הפרמטרים הבאים: אפידמיולוגיה, אטיולוגיה, דרכי אבחון, סימנים ותסמינים קליניים, דרכי טיפול והסיבוכים.

שלב האבחון (20 נקודות)

- זהה והגדר את כל הבעיות הסיעודיות של המטופל, קיימות וצפויות.

שלב התכנון והיישום (30 נקודות)

- בחר 4 בעיות סיעודיות חשובות ביותר (קיימות ו/או צפויות). נסח את הבעיה הסיעודית כאבחנה סיעודית מלאה לפי PES (Problem, Etiology, Sign/Symptoms)

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

- לגבי כל אחת מהאבחנות הסיעודיות שנבחרה בסעיף קודם:
 - קבע קריטריונים להערכה \ תוצאות רצויות לטווח קצר ו/או ארוך
 - תכנן התערבות סיעודית בהתבסס על התוצאות הרצויות שקבעת תוך התחשבות ב:
 - סדר ביצוע הפעולות
 - תדירות ביצוע ההתערבות הנדרשת
 - צרכיו והעדפותיו של המטופל
 - עיתוי הביצוע
 - האחריות לביצוע (מי יבצע את הפעולה, כולל צוות רב מקצועי)
 - הוראות רפואיות ו/או פרוטוקולים מחלקתיים

שלב ההערכה (20 נקודות)

- רשום את התוצאות של ההתערבות בהתאם לקריטריונים להערכה שנקבעו
- קבע באיזו מידה הושגו מטרות ההתערבות (באופן מלא, חלקי, כלל לא)

כללי עריכה אקדמית:

* את העבודה יש להגיש בהתאם לכללי עריכה אקדמית: דף שער, תוכן עניינים, מספור עמודים, רישום ביבליוגרפי על פי כללי APA בגוף העבודה וברשימת הביבליוגרפיה, גופן David גודל 12 בעברית וגופן Times New Roman גודל 12 באנגלית, רווח כפול בין השורות.

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

נספח ג': הנחיות למטלה מונחת בהתנסות קלינית שנייה

דיון קליני

מטרות

- קיום למידה פעילה המשלבת ידע קליני בהתאמה למצבים מייצגים בהתנסות הקלינית, תוך כדי פיתוח מיומנויות של חשיבה קריטית וקבלת החלטות.
- שיתוף קבוצת הלומדים בידע וגישות שונות.

הנחיות וקריטריונים להערכת המטלה

תאריך:

שם הסטודנט:

נושא הדיון:

ניקוד	ציון	פרקים	הערות המדריך
		76. מבוא	
5		א. הצגת הנושא ותוכנית הדיון	
		ב. הרציונל לבחירת הנושא	
		77. מהלך הדיון	
20		הצגת המטופל בהתבסס על תוכנית הטיפול (רקע, אומדנים, תרופות באשפוז, בדיקות מעבדה)	
10		הצגת הבעיות הסיעודיות לפי PES (עד 4 בעיות)	
20		השוואת האבחנה העיקרית של מטופל לספרות (אטיולוגיה וגורמי סיכון, ביטויים קליניים, דרכי אבחון, סיבוכים ודרכי טיפול)	
25		הצגת מאמר אקדמי עדכני (5 שנים אחרונות) הרלוונטי למצב המטופל	
		78. סיכום	
5		סיכום תכני הדיון	
		79. ניהול דיון על ידי הסטודנט	
5		הצגה על פי קריטריונים אקדמאים	

אוניברסיטת תל אביב

הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גריי
ביה"ס למקצועות הבריאות

החוג לאחיות
התכנית להסבת אקדמאים

	הפעלת הקבוצה באמצעים מגוונים ומעוררי עניין		5
	בהירות, רצף לוגי		5

* משך הצגת הדיון הקליני 20 דקות.

משוב מסכם :

ציון מסכם : שם המעריך:
